

Návrhy opatření k podpoře rozvoje kulturních aktivit neziskových organizací ve Zlíně

Adéla Kattauerová

Bakalářská práce
2018

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Adéla Kattauerová**
Osobní číslo: **M15081**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Návrhy opatření k podpoře rozvoje kulturních aktivit neziskových organizací ve Zlíně**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Charakterizujte základní teoretické přístupy rozvoje oblasti kultury.
- Představte strategie a způsoby podpory rozvoje kulturních aktivit.

II. Praktická část

- Zhodnoťte současný stav kulturních aktivit neziskových organizací města Zlína.
- Na základě zhodnocení současného stavu identifikujte problémy rozvoje a veřejné podpory kulturních aktivit neziskových organizací ve městě Zlín.
- Navrhněte opatření na podporu rozvoje kulturních aktivit neziskových organizací města Zlína a vyhodnoťte jeho možná rizika.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

BAČUVČÍK, Radim. Marketing kultury: divadlo, koncerty, publikum, veřejnost. 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 2012, 198 s. ISBN 978-80-87500-17-0.

CAMPBELL, Richard, Christopher R. MARTIN and Bettina FABOS. Media and Culture: Mass Communication in a Digital Age. 9th ed. Boston: Bedford/St. Martins, 2015, 583 s. ISBN 978-1-4576-4242-5.

HUBÁČEK, Ondřej et al. Lokální funkce kultury: teoreticko metodologická východiska evaluace kulturních služeb = Local Functions of Culture : Theoretical-methodological Resources for Evaluation of Cultural Services. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2015, 148 s. ISBN 978-80-7308-569-8.

O'BRIEN, Dave. Kulturní politika: management, hodnoty a modernita v kreativních průmyslech. 1. vyd. Brno: Barrister and Principal, 2015, 262 s. ISBN 978-80-7008-356-7.

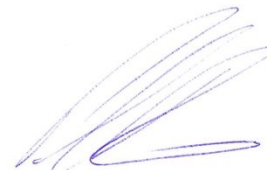
RICHARDS, Greg and Robert PALMER. Eventful Cities: Cultural Management and Urban Revitalisation. 1st ed. Amsterdam: Butterworth-Heinemann, 2010, 516 s. ISBN 978-07-5066-987-0.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Lukáš Danko, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: 15. prosince 2017
Termín odevzdání bakalářské práce: 14. května 2018

Ve Zlíně dne 15. prosince 2017

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

**PROHLÁŠENÍ AUTORA
BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE**

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 10. 5. 2019

Jméno a příjmení: ADELA LATAJEROVA

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce ve své teoretické části pojednává o kultuře a jejím významu v rozvoji území. Jsou zde rozebrány principy kulturních politik v evropských zemích a v České republice. Samostatná pozornost je věnována neziskovým organizacím, které lze považovat za nejaktivnější subjekty v oblasti kulturního dění ve Zlíně.

V praktické části bakalářské práce je analyzováno město Zlín z pohledu charakteristiky města, strategických dokumentů upravujících oblast kultury ve Zlíně a také jednotlivých aktérů a jejich aktivit. Na základě vlastní analýzy a dále provedení semi-strukturovaných rozhovorů s aktéry jsou identifikovány bariéry, pozitiva současného stavu a tím i zhodnocení současného stavu kulturních aktivit ve městě Zlíně. Na základě zjištění je vytvořen návrh opatření k podpoře rozvoje kulturních aktivit ve Zlíně.

Klíčová slova: kultura, kulturní aktivity, nezisková organizace, rozvoj kultury

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with development of cultural activities in the city of Zlín. The issue is important in terms of quality life of resident's lives in cities. Rich cultural life enhances the attractiveness of the city and whole region and creates links among its inhabitants. Special attention is paid to the role of the non-profit organizations and a local action groups, which can be considered as the most active subjects in the field of culture.

The aim of this thesis is to analyse barriers, positives and current situation of cultural activities in the city of Zlín and to propose measures for further development. In this paper, the method of controlled interview by direct actors of local culture was used, as well as collection of information from professional publications and internet sources. The work has contributed to the analysis of the current state of local culture in the city of Zlín and to the identification of the direction of its further development in future, together with proposal of development for cultural activities.

Keywords: culture, cultural activities, non-profit organization, development of culture

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Lukáši Dankovi, PhD. za jeho odborné rady a vstřícný přístup. Dále bych ráda poděkovala všem zapojeným respondentům za jejich čas a ochotu zúčastnit se rozhovorů a poskytnout informace nezbytné pro vypracování praktické části práce.

OBSAH

ÚVOD	8
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 KULTURA	11
1.1 ČLENĚNÍ KULTURY.....	12
1.2 KULTURA JAKO NÁSTROJ ROZVOJE.....	13
1.3 LOKÁLNÍ KULTURA.....	15
1.3.1 Kulturní infrastruktura.....	15
1.3.2 Aktéři lokální kultury.....	16
1.4 KULTURNÍ OBRAT.....	17
2 KULTURNÍ POLITIKA	18
2.1 KULTURNÍ POLITIKA EVROPSKÝCH ZEMÍ.....	19
2.2 KULTURNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY.....	20
3 EKONOMIKA A KULTURA	23
3.1 FINANCOVÁNÍ KULTURY Z VEŘEJNÝCH ZDROJŮ.....	24
3.1.1 Fondy.....	25
3.1.2 Dotace a granty.....	26
3.1.3 Daňové úlevy.....	27
3.2 FINANCOVÁNÍ KULTURY Z VLASTNÍCH ZDROJŮ A NEZISKOVÝ SEKTOR.....	28
3.2.1 Samofinancování, vlastní hospodářské aktivity.....	28
3.2.2 Sponzoring.....	29
3.2.3 Dárcovství.....	30
3.2.4 Fundraising.....	30
3.2.5 Dobrovolnictví.....	32
4 VÝZNAM NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ V ROZVOJI KULTURY	33
4.1 TYPOLOGIE NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ.....	33
4.1.1 Vybrané právní formy NO.....	34
II PRAKTICKÁ ČÁST	37
5 CHARAKTERISTIKA MĚSTA ZLÍNA	38
5.1 HISTORICKÝ VÝVOJ A SOUČASNOST.....	38
5.2 OBYVATELSTVO.....	40
5.3 EKONOMICKÁ SITUACE.....	42
5.4 STRATEGICKÉ DOKUMENTY.....	45
5.5 KULTURNÍ AKTÉŘI MĚSTA.....	49
5.5.1 Zlínský kreativní klastr.....	49
5.5.2 Kulturní instituce Zlínského kraje.....	50
5.5.3 Kulturní organizace Statutárního města Zlín.....	51
5.6 KULTURNÍ AKCE MĚSTA.....	55
5.7 KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ.....	57
5.8 ZHDNOCENÍ STAVU A IDENTIFIKACE PROBLÉMŮ.....	58
6 NÁVRHY OPATŘENÍ K PODPOŘE ROZVOJE	62

6.1	DEN S KULTUROU	62
6.2	DALŠÍ NÁVRHY OPATŘENÍ	69
ZÁVĚR		70
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY		71
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK		79
SEZNAM OBRÁZKŮ		81
SEZNAM TABULEK		82
SEZNAM PŘÍLOH		83

ÚVOD

Kultura je neodmyslitelnou součástí jak života jedince, tak života celé společnosti. S kulturou se setkáváme v průběhu celého života a do jisté míry nás ovlivňuje. Obce jsou jedním z hlavních aktérů místní kultury, kdy prostřednictvím svých organizací podporují rozvoj kultury společně také s ostatními neziskovými organizacemi, spolky, soukromým a podnikatelským sektorem. Hlavním posláním těchto aktérů je zapojení se do společenského života v dané lokalitě, přispívají k udržování existujících tradic a díky tomu dochází k růstu zájmu o obnovení tradičních zvyků, folklóru a řemesel, které v současné době již neexistují nebo jsou na ústupu. Vznikají zde společenské vazby mezi obyvateli obcí a díky nim dochází ke vzniku solidarity, občanské sounáležitosti a pocitu odpovědnosti za dané území.

Kulturu lze považovat také za jeden z faktorů rozvoje, kdy představuje příjmy veřejných rozpočtů a může také ovlivnit rozhodnutí lidí, zda zvolí danou lokalitu za své bydliště nebo v případě podnikatelů, zda zvolí danou lokalitu pro své podnikání.

V posledních letech roste význam kultury a představitelé veřejné správy si to uvědomují, proto se kultura dostává do koncepčních dokumentů krajů, měst anebo je pro ni zpracován samostatný rozvojový dokument. Je proto důležité se problematikou rozvoje kultury zabývat nejen na různých úrovních v rámci České republiky, ale i v rámci celé Evropské unie, která poskytuje podporu prostřednictvím grantových a dotačních programů.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je na základě provedených analýz zhodnotit současný stav města Zlína v oblasti kultury a navrhnout opatření k podpoře rozvoje kulturních aktivit. V rámci výzkumu byly definovány jak bariéry, tak i pozitiva rozvoje kulturních aktivit a navrženo opatření ke zlepšení současného stavu. Dílčím cílem této práce je objasnit roli neziskových organizací města Zlína a jejich postavení v oblasti rozvoje kulturních aktivit.

Teoretická část práce se skládá především z literární rešerše odborných publikací, koncepcí a jejich obsahové analýzy. V rámci celé práce byly zdroji sekundárních dat zejména stránky Českého statistického úřadu, Ministerstva kultury, data a koncepce Zlínského kraje a Statutárního města Zlína, ale také stránky jednotlivých kulturních institucí. Na dosažení primárních dat oblasti rozvoje kulturních aktivit byly navrženy semi-strukturované rozhovory se zástupci oblasti kultury ve městě Zlín. Semi-strukturované rozhovory obsahují problematiku současného stavu, rozvojových bariér a možností rozvoje kulturních aktivit na území města Zlína. V návaznosti na realizované rozhovory s aktéry následuje jejich vyhodnocení v podobě kódování jednotlivých odpovědí a jejich konzultace pro omezení subjektivity studované oblasti. Na základě provedených analýz budou navrženy opatření k podpoře rozvoje kulturních aktivit ve Zlíně.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KULTURA

Obecný pojem kultura nelze vymezit pouze jednou univerzální definicí, je to termín, kterým se zabývá velká spousta teoretických přístupů.

Tento pojem byl zachycen již v antickém filozofickém myšlení. Lze však rozlišit tři hlavním roviny chápání kultury. První rovinou je axiologické chápání kultury, kdy záleží na individuální činnosti jednotlivce, která se vyznačuje snahou zlepšit kvalitu života prostřednictvím úsilí po vzdělanosti a kultivovanosti. Druhou rovinou je globální pojetí, přičemž kultura je brána jako časoprostorový izolát, zahrnující další subsystemy a domény a vztahy mezi nimi, který může sloužit pro další vědecký výzkum. Třetí je redukcionistické pojetí kultury, které se zaměřuje jen na vybranou složku kultury, je to tedy užší pojetí, při kterém lze provést empirické zkoumání. Toto pojetí však obsahuje více přístupů, z nichž se snaží omezit rozpětí pojmu kultura pouze na vybranou skutečnost (Hubáček et. Al, 2015, s. 38, Soukup, 2000, s. 15–17).

Kultura je příliš složitý pojem, který lze jen stěží uchopit, ale na druhou stranu pojem komplexní. V moderním pohledu na kulturu ji lze vymezit jako kreativní úsilí a tvorbu uměleckých děl (O'Brien, 2015, s. 8).

Kulturu lze v užším pojetí chápat jako nabídku související s prožitkem pro každého z nás, obklopuje každého člověka a uspokojuje jeho individuální potřeby. Je úzce spjata s celospolečenským sdílením hodnot a přesahuje také do oblasti vzdělávání. Kulturní produkty lze spojit s byznysem, ale na druhé straně existují kulturní organizace, kdy tyto organizace fungují zcela na nekomerčním principu (Bačuvčík, 2012, s. 191).

Antropologická definice vymezuje kulturu jako spleť a kombinaci víry, umění, morálních zásad, práva, zvyků a lidových obyčejů a mnoha dalších schopností, které člověk načerpal a přijal během života ve společnosti (Heřmanová, Chromý, 2009, s. 17).

Kultura je podle obvyklé definice spojována s lidskou potřebou členství v dané společnosti, je jejím společným bohatstvím a vymezuje její identitu. Scruton k této definici přidal upřesnění na přijatou vlastnost otvírající srdcem mysl a smysly jejich příjemců intelektuálnímu a uměleckému dědictví (Nekolný, 2014, s. 14).

Daniel Bell (1999) *definuje kulturu jako závaznou věrnost vědomí, zakotvenou ve společných dějinách a tradicích, v příbuznosti a etnickému původu, v náboženství a státní příslušnosti,*

kteřá vytváří emociální spřízněnost mezi jednotlivci, a tím je sjednocuje (Nekolný, 2014, s. 22).

Kulturu lze uchopit také jako zkoumání každodenního života, zážitků a zkušeností, které přináší. Z druhého pohledu také jako rasovou a genderovou problematiku, sexualitu, rozdělení do tříd a další nerovné uspořádání sil a sociálních statusů v současné společnosti (Campbell, Martin a Fabos, 2015, s. 535).

1.1 Členění kultury

Mezinárodní organizace jako Eurostat, UNESCO nebo OECD rozlišují v návaznosti na vydané mezinárodní dokumenty tyto kulturní oblasti a odvětví:

- *Kulturní dědictví,*
- *Interpretační (scénické) umění,*
- *Výtvarné (vizuální) umění a řemesla,*
- *Periodický a neperiodický tisk,*
- *Audiovizuální a interaktivní média,*
- *Architektura,*
- *Reklama,*
- *Umělecké vzdělávání,*
- *Správa kultury včetně její podpory,*
- *Neznámá oblast (blíže neurčená oblast – souvisí s problémem získávání a členění dat)* (Výsledky účtu kultury – 2015, 2018).

Členění kultury dle jednotlivých hledisek je velmi různorodé. Kulturu lze také rozdělit do čtyř základních oblastí (sfér), které mají charakteristické rysy několika dalších příbuzných oblastí a podoblastí. Lze rozlišit tyto skupiny příbuzných oblastí:

- Kulturní dědictví (hmotné a nehmotné) – památky, archeologická naleziště, muzea a galerie, archivy a knihovny,
- Živá originální umělecká tvorba – výtvarné umění, umělecká řemesla, design, architektura, reklama,
- Kulturních média – film, televize, rozhlas, vydávání software a tisk,
- Správní (režijní) činnosti a umělecké vzdělání – ochrana autorských práv a podpora kultury (Výsledky účtu kultury – 2015, 2018).

Mezi další členění oblastí kultury můžeme zařadit rozdělení Evropské komise, která kulturu dělí na dva základní sektory: kulturní sektor a kreativní sektor. Do kulturního sektoru lze zařadit oblast tradičního umění (výtvarné a interpretační umění, kulturní dědictví) a oblast kulturních průmyslů (film a video, televize a rozhlas, hudba, knihy a tisk). Kreativní sektor se skládá z tzv. kreativních průmyslů (design, architektura a reklamní průmysl). A dále také oblasti příbuzných odvětví (výroba PC, přehrávačů). Toto členění má velký význam při uplatnění tržních vztahů v kultuře. (Výsledky účtu kultury – 2015, 2018)

Existuje trojí rozdělení role kultury:

- Strategická – na strategické úrovni mohou jednotlivá kulturní a umělecká hlediska ovlivnit různé sféry (ekonomická, sociální, vzdělávací) a díky tomu mohou vzniknout nové přidané hodnoty jak pro podnikatele, tak pro společnost.
- Taktická – kultura je zde pojata jako nástroj, který je využíván k lepší sociální soudržnosti a je hlavní hnací silou pro inovace a jednotlivé aktivity přispívají ke vzdělávání.
- Operační – patří sem zejména kulturní projekty, které v operační roli mají velkou váhu, jelikož přispívají k modernizaci (Nekolný, 2014, s. 39–40).

Dle Patočky a Heřmanové lze kulturu chápat dle dvojího členění:

- Hmotná kultura – lze dále specifikovat skupinu stavebních kulturních památek (lidová architektura, technické a vojenské památky aj.) a ostatních hmotných památek (artefakty, kulturní krajina atd.).
- Nehmotná kultura – nehmatatelná, charakteristická mimo jiné způsobem života obyvatel na daném území, spolkovým životem, oslavami a tradicemi (Patočka, Heřmanová, 2008, s. 63–113).

Podle Heřmanové a Chromého hmotnou kulturu představují lidské výtvořky, umělecká díla, oblékání (kroje a uniformy), duchovní kultura je výsledkem lidské činnosti v nemateriální podobě například v umění a vědě a ve společnosti jako celku, můžeme ji specifikovat na jazyk, tradice, písmo, náboženství, tance. Netradiční, ale přesto duchovní nehmotnou kulturou mohou být také místní názvy (Heřmanová a Chromý, 2009, s. 17).

1.2 Kultura jako nástroj rozvoje

Kulturu lze považovat za jeden z základních motivů při rozvoji turismu v daném regionu, díky níž lze přilákat příliv nových finančních investic nebo talentů, kdy jednotlivá města

a regiony si navzájem konkurují. Města a regiony mají zájem o přímé zahraniční investice, které vedou k jejich rozvoji. Kultura je považována za jeden z hlavních faktorů, které ovlivňují zájem o danou lokalitu, avšak kulturní nabídka by měla být dostatečně diverzifikovaná a nabízet široké portfolio kulturních produktů, a to vše v souladu s dobrou image území. Kultura také přispívá k rozvoji obyvatel a jedinců z úrovně intelektuální, morální i emocionální a díky ní dochází k integraci a rozvoji celé společnosti. Rozvoj probíhá na základě funkcí kultury, jako jsou sociální funkce (vzdělávací, integrační, preventivní, stabilizační), funkce ekonomické (přínos kultury pro ekonomický rozvoj) (Heřmanová a Chromý, 2009, s. 181–182).

Dle Tittelbachové lze roli kultury v místním rozvoji rozdělit do následujících třech kategorií:

- Přímé ekonomické dopady kulturních aktivit na rozvoj území lze chápat jako dopady na příjmy a zaměstnanost v rámci kulturních organizací způsobené přímými výdaji na aktivity nebo výdaje na služby jako např. mediální činnost.
- Nepřímé dopady se skládají z příjmu z oblasti cestovního ruchu a turismu, kde jsou zahrnuty výdaje turistů mimo jiné např. na stravování a dopravu a dopadů nehmotných služeb jako měkký faktor, který ovlivňuje lokaci soukromých investic, dále nehmotné dopady mohou utvářet image regionu nebo zlepšit kvalitu života obyvatel daného území.
- Místní kulturní produkty by měli tvořit vlastní specifickou nabídku, podporující kulturní aktivity jednotlivých regionů, pro tuto nabídku je výhodné zakládání klastrů pro získání vhodné platformy. Místní kulturní služby a výrobky se jen velmi zřídka prosazují na národních a mezinárodních trzích.
- Místní kulturní aktivity přináší sociální dopad, kdy vedou ke zlepšení stavu komunikace a dialogu mezi rozdílnými sociálními a etnickými skupinami obyvatel. Kultura jako celkem je velmi důležitým nástrojem politik v rámci měst a regionů (Tittelbachová, 2012, s. 141–142).

Kulturní aktivita

„Zlínský kraj svými aktivitami přispívá k podněcování aktérů místní kultury ke spolupráci s institucemi terciárního vzdělávání, které mohou v rámci svých možností s nimi spolupracovat při projektových a propagačních činnostech“ (Koncepte rozvoje místní kultury Zlínského kraje na léta 2015–2024, 2014, s. 63).

1.3 Lokální kultura

Lokální kultura je vázaná s určitým územím. Nachází se zde jednotlivé prvky hmotné, které představují stavební kulturní památky (městská architektura, lidová architektura aj.) a kategorie ostatních kulturních památek (zahrady, kulturní krajina aj.) a v neposlední řadě nehmotné prvky lokální kultury pod kterými lze uvést styl života, zvyky, oslavy, tradice, písně) (Heřmanová, 2012).

Podle Mockovčiakové (Mockovčiaková, 1999) lze lokální kulturu charakterizovat jako: *„Místní kulturou rozumí především způsob života lidí v obcích a městech, jejich vlastní tvořivé, sdružovací, sociální a komunikační aktivity, vztah ke kulturnímu dědictví, k prostředí obce, vztah k místním tradicím a zvykům i k jejich udržování. Součástí takto chápané kultury jsou i související činnosti, služby a produkty právnických osob“* (Konceptce rozvoje místní kultury Zlínského kraje na léta 2015–2024, 2014, s. 3).

Na lokální kulturu lze pohlížet jako na sociokulturní systém, který je regionálně, časově i prostorově omezen. Lokální kulturu lze rozdělit na jednotlivé provázané subsystémy jako například ekonomický, sociální politický či ideologický subsystém aj. Jednotlivé složky pak dále reagují na vnější prostředí a podle vnějších vlivů se přetváří a mění svoji strukturu. Mezi základní tři dimenze lokální kultury, podle níž lze charakterizovat a analyzovat každé zkoumané město patří artefakty, sociokulturní regulativy a ideové systémy daného území. Městská lokální kultura vystupuje jako systém institucí, které jsou spjaty společnými funkcemi na různých úrovních koordinace. Tento systém není však homogenním a uceleným (Hubáček et. Al, 2015, s. 26–29).

1.3.1 Kulturní infrastruktura

K udržení lokální kultury, tradic či rozvíjení vzdělávání v oblasti kultury je zapotřebí vybudování tzv. kulturní infrastruktury na daném území nebo v daném regionu. Tímto pojmem rozumíme všechna hmotná zařízení a nemovitosti, jejichž provoz slouží k zprostředkování či poskytování kultury – kulturních aktivit a služeb svým občanům. V užším pojetí lze do kulturní infrastruktury zařadit zejména divadla, knihovny, kina, muzea, galerie a v neposlední řadě také památníky. V širším pojetí i umělecké školy, archivy, skanzeny, hvězdárny a knihkupectví, které vytváří síť, můžeme označovat jako technickou infrastrukturu. Při hodnocení a porovnání samotného stavu v jednotlivých regionech používáme hledisko kvantitativní (např. počet knihoven) nebo kapacitní (počty míst k sezení

v divadle) a dále také hledisko kvalitativní, čímž hodnotíme kvalitu, využitelnost a funkčnost (zda knihovna má připojení k internetu nebo nemá). Mimo jiné se však nejčastěji používá hledisko reálného využívání kulturních zařízení jako například počtem prodaných lístků v divadle vzhledem k jeho kapacitě či počtem výpůjček v čase v knihovně (Heřmanová a Chromý, 2009, s. 256–257).

1.3.2 Aktéři lokální kultury

Aktéři lokální kultury jsou spojeni s danou lokalitou, ve které působí a ovlivňují život obyvatel žijících na daném území. Hlavním posláním je zapojení do společenského života v dané lokalitě, udržování existujících tradic, tvorba nových tradic a zvyků a také ožívování tradic, které v současné době již neexistují. Vznikají zde společenské vazby mezi obyvateli obcí a díky nim dochází ke vzniku solidarity, pocitu odpovědnosti za dané území a v případě negativních událostí se snazší je společně překonat. Tato skupina lidí žijících na stejném území spojená vazbami se nazývá komunita (Patočka a Heřmanová, 2008, s. 142).

Mezi aktéry kultury lokální lze zařadit samotné občany dané lokality, lokální umělce, různé druhy souborů a sdružení zabývající se kulturou jako jsou pěvecké soubory, sdružení chalupářů, rybářů, kulturní neziskové organizace, instituce veřejné správy aj. Typickými aktéry lokální kultury jsou zejména zájmové organizace, ve své podstatě spontánní spolková činnost či sdružení, kteří se podílejí na tvorbě image území a podobě kulturního života v lokalitě. Z hlediska politického můžeme považovat za aktéry také náboženská uskupení jako církve či politické strany. Ekonomický systém již není nadále předvídatelný, tak se města soustředí na vlastní zdroje jako je historie, vlastní prostory a kreativitu a talenty na daném území a tím přispívají k dobrému povědomí o lokalitě a zvýší jeho atraktivitu (Patočka a Heřmanová, 2008, s. 82–83, Richards a Palmer, 2010, s. 1–3).

Dle Koncepce rozvoje místní kultury Zlínského kraje na léta 2015–2024 lze aktéry lokální kultury na tomto území charakterizovat jako:

- *„Múzická umění,*
- *Divadelní soubory,*
- *Soubory dechové hudby,*
- *Soubory klasické hudby,*
- *Soubory lidové hudby,*
- *Soubory moderní hudby,*

- *Pěvecké soubory,*
- *Soubory folklorního tance,*
- *Soubory ostatních tanečních žánrů,*
- *Výtvarná umění a řemesla,*
- *Aktéři výtvarného umění,*
- *Aktéři tradičních řemesel,*
- *Aktéři uměleckých řemesel,*
- *Ostatní kultura,*
- *Aktéři volnočasových aktivit,*
- *Zařízení kulturní infrastruktury a paměťové instituce,*
- *Kulturní domy,*
- *Muzea a galerie,*
- *Knihovny“ (Koncepte rozvoje místní kultury Zlínského kraje na léta 2015–2024, 2014, s. 15).*

1.4 Kulturní obrat

Je nazýván proces, kdy se kultura během 20. století oddělila od dalších věd a stala se samostatným odvětvím a analytickou kategorií. Je však chápána jako stále se měnící pojem (Jansová, 2015).

Vznik nových sociálních hnutí již v 70. letech 20. století v západních zemích a koncepce sociálního státu zapříčinili tzv. kulturní obrat. Sociální hnutí řešila dříve neřešené otázky jako například ekologii, genderovou problematiku, diskriminaci a změny ve společnosti. Na kulturu se nahlíželo jako na samostatnou vědní disciplínu a změnila se i její funkce ve společnosti (Kňapová, 2013).

Podle Patočky a Heřmanové je sociální změna definována jako „*souhrn procesů, které lze chápat jako reakci na konkrétní vývoj sociálních, politických, ekonomických či technologických podmínek života*“. Tento souhrn procesů je změnou ve společnosti a v životě v lokálním či regionálním prostředí. Změny mohou být důsledkem vnější příčiny (vyčerpání přírodních zdrojů, inovace, globalizace) a vlivů vnitřních (změny ve společnosti) (Patočka a Heřmanová, 2008, s. 55–56).

2 KULTURNÍ POLITIKA

Kulturní infrastruktura a samotný kulturní život do značné míry ovlivňují státní politiky každého státu. Pro kulturní politiku je nutná politická podpora, která definuje priority moderních států vzhledem ke kulturní sféře. Kulturní politiky států lze rozlišit díky vlivu vnitřních a vnějších faktorů. Jako faktory vnitřní můžeme definovat z krátkodobého hlediska vládní program, politické klima a v neposlední řadě hospodářskou situaci dané země.

Z dlouhodobého hlediska můžeme k vnitřním faktorům přiřadit zejména kulturní úroveň obyvatel a povahu jejich kulturních zájmů a potřeb, kulturní tradice a tradiční model kulturní politiky. Vnější faktory jsou definovány globální politickou situací, zejména tedy zvyklostmi a trendy v národním prostředí. Dle přístupu jednotlivých států ke kulturní politice lze rozlišit čtyři základní modely kulturní politiky. Stát může díky svému přístupu být v roli ulehčovatele, patrona, architekta či konstruktéra. Jednotlivé role:

Ulehčovatel – Stát podporuje neziskové kulturní instituce ve smyslu podpory procesu tvorby. Financování neziskových profesionálních či amatérských organizací nezastupuje pouze stát, ale nachází se zde i financování z vnějších soukromých zdrojů – tzv. donátorů při využití daňových úlev. Velká škála finančních zdrojů kultury a kulturních aktivit.

Patron – Stát není jinak zainteresovaný než díky tzv. odborným radám, které jsou však nezávislé na státní správě. Instituce státní správy rozhodují o financích, výběr a samotné rozdělování finančních zdrojů spočívá na principu konkurence a soutěže. Dochází ke zvýšení kvality kulturních produktů díky vysoce konkurenčnímu prostředí.

Architekt – Nachází se zde přímá podpora ze strany státu prostřednictvím Ministerstva kultury, které samo rozhoduje o financování. Stát má do jisté míry výhradu určovat podobu kulturní infrastruktury. Může však vést k umělecké a tvořivé stagnaci ze strany příjemců podpory.

Konstruktér – Jedná se o roli státu do jisté míry výhradní, jelikož se zde počítá s vlastnictvím státu, kdy dochází k přímému ovlivňování celého rámce kultury. Může být spojeno s povinným členstvím ve státních uměleckých asociacích (Bačuvčík, 2012, s. 53,54).

2.1 Kulturní politika evropských zemí

Jednotlivé kulturní politiky evropských států jsou do značné míry ovlivňovány kulturními principy stanovenými Evropskou radou, mezi které patří:

- *Rovnost,*
- *Rozmanitost (diverzita),*
- *Kreativita,*
- *Participace projektů* (Bačuvčík, 2012, s. 54–55).

Mezi kulturní politiky evropských států můžeme zařadit tyto aspekty:

- **Mezinárodní kulturní spolupráce** – vzhledem k výše uvedeným principům řeší okruhy například podpory programu Culture 2020 (mezinárodní kulturní projekt), začlenění národní kultury do mezinárodního měřítka (zakládání nových kulturních center, překlady, podpora umělců), podporování mezinárodní kulturní kooperace napříč zeměmi (nové bilaterální smlouvy) a v neposlední řadě užití nově vznikajících kulturních vlivů a názorů, kde se jedná zejména o vzájemné obohacování jednotlivých států v rámci spolupráce.
- **Péče o národní kulturní dědictví** – legislativní změny v rámci ochrany historických památek a zlepšení jejich špatného stavu a možnosti budoucí ochrany. Řeší střet kulturního dědictví a stále větší komercializace.
- **Strategie zaměstnanosti v kulturním sektoru** – tvorba nových pracovních míst a příležitostí v kulturním sektoru, řeší otázku nízkého finančního ohodnocování pracovníků a nedostatek pracovníků v předních pozicích.
- **Jazyková politika** – podpora rodného jazyka v zahraničí a otázka zachování původního znění jazyka bez vnějších vlivů, práva menšin ve vzdělávání v daném jazyce.
- **Vztah mezi kulturou a médií** – vymezeno mediálním zákonem, řeší otázky svobodného vyjadřování, dostupnosti informací v rámci veřejnoprávních, komerčních a nekomerčních médií.
- **Rovnoprávnost v kulturní politice** – rovnoprávný přístup ke kultuře jako celku pro všechny (zdravotně postižení, senioři, město/venkov, periferní oblasti, genderová rovnoprávnost, podpora kulturní diverzity aj.)

- **Umělecké vzdělání** – řeší problematiku zejména základního, středního a také celoživotního uměleckého vzdělávání a instituce, které toto umělecké (specializované a profesní) vzdělávání poskytují.
- **Kulturní průmysl** – podpora a rozvoj veřejného zájmu v rámci kinematografie, divadla, či filharmonie atd. Není zahrnut ve všech kulturních politikách států.
- **Vztah ke kulturním menšinám** – problematika národnostních a etnických menšin a ochrana jejich kulturního dědictví (Bačuvčík, 2012, s. 54-56).

Evropská unie udává směr v kultuře jako celku, jak by měla EU jako celek vypadat. Nechává pak tvorbu kulturních politik a celkového ubírání v kultuře na jednotlivých členských zemích. Často jsou cíle a záměry EU totožné jako záměry UNESCO, které směřují k podpoře rozvoje různých kulturních oblastí, jako jsou místní tradice, účast na kulturním životě, rozvoje a vedení služeb, vše v rámci zachování diverzity v souladu s principy trvalého rozvoje a interkulturního dialogu (Ministerstvo kultury, 2018a).

2.2 Kulturní politika České republiky

V návaznosti na kulturní politiku Evropské unie je hlavním strategickým dokumentem v České republice Státní kulturní politika, kde se promítá politický program aktuální vlády a postavení v oblasti kultury. Kulturní politika obsahuje dvě části, vždy je formulována vize dokumentu, cíle, priority a k nim nástroje k úspěšnému naplnění (Tittlebachová, 2011, s. 135–136).

V dubnu 2015 vláda vydala rozhodnutí o schválení **Státní kulturní politiky na léta 2015–2020 s výhledem do roku 2025**, avšak do praxe nebyla implementována. Z aktualizace Státní kulturní politiky 2009–2014 s výhledem na roky 2015–2020 je zřejmé, že jednotlivé úkoly schváleného dokumentu budou korespondovat a navazovat na úkoly a předešlého období (Státní kulturní politika – Ministerstvo kultury, 2009, s. 13).

Státní kulturní politika na léta 2009–2014

Na základě usnesení vlády České republiky z roku 2008 byla Státní kulturní politika publikována v roce 2009 Ministerstvem kultury. Jsou zde vytyčeny následující čtyři cíle uvedené v tabulce.

Tabulka 1 Cíle Státní kulturní politiky 2009–2014 (Min. kultury, 2009)

Cíl 1	Ekonomická a společenská dimenze	Zvýšení konkurenceschopnosti prostřednictvím přínosů umění a kulturního dědictví
Cíl 2	Občanská dimenze: rozvoj společnosti	Zvýraznit roli kultury v individuálním profesním a osobnostním růstu občanů
Cíl 3	Role státu, krajů a obcí při podpoře zachování a tvorby kulturních hodnot	Přímá a nepřímá podpora uchování kulturních hodnot a tvorba nových
Cíl 4	Role státu při tvorbě pravidel	Podpora kulturních aktivit v transparentním a ne-diskriminačním prostředí

Dalšími dokumenty pro oblast kultury na státní úrovni můžeme označit například následující koncepce:

- *Koncepce podpory umění v České republice na léta 2015 až 2020,*
- *Koncepce rozvoje knihoven na léta 2017–2020,*
- *Koncepce památkové péče v České republice na léta 2017–2020,*
- *Koncepce rozvoje muzejnictví v České republice v letech 2015 až 2020,*
- *Koncepce účinnějšího působení Ministerstva kultury České republiky ve vztahu k zahraničí na léta 2013–2018,*
- *Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu České republiky na léta 2016 až 2020,*
- *Meziresortní koncepce aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity na léta 2016–2022.*

Dále je vhodné zmínit, že kultura se nachází v dalších dokumentech jako Strategie regionálního rozvoje na léta 2014–2020, kde je zakomponována jako opatření do priority 3: Zkvalitnění sociálního prostředí urbanizovaných oblastí a Strategie udržitelného rozvoje ČR.

Ministerstvo kultury podle § 8 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, je ústředním orgánem státní správy pro oblast „umění, kulturně výchovnou činnost, kulturní památky, pro věci církví a náboženských společností, pro věci tisku, včetně vydávání neperiodického tisku a jiných informačních prostředků, pro přípravu návrhů zákonů a jiných právních předpisů pro oblast rozhlasového a televizního vysílání, pro provádění autorského zákona, pro výrobu a obchod v oblasti kultury“ (Ministerstvo kultury, 2018b).

Sektor kultury a jeho organizace tvoří v České republice významnou část neziskového sektoru. Jak u neziskových organizací často bývá zvykem, je i zde problém financování. Ministerstvo kultury vyvíjí snahu na podporu kultury, jak je zvykem v zemích Evropské unie, a věnuje na podporu kultury jedno procento z veřejných rozpočtů (Bačuvčík, 2011, s. 133).

Česká republika se zavázala mezinárodním organizacím prostřednictvím mezinárodních úmluv. Mezi tyto organizace můžeme zařadit například UNESCO (členem od roku 1993), WIPO (Bernská úmluva o ochraně literárních děl, úmluva o ochraně výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů) nebo WTO (Dohoda o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví) a v neposlední řadě Rada Evropy (Úmluva o filmové koprodukci, úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy) (Petrová, 2015, s. 40–50).

3 EKONOMIKA A KULTURA

Tomáš Baťa řekl: „*Výše civilizace a kultury člověka je právě taková, jaká vysoká je mzda, kterou jim vynáší jejich denní práce. Touha člověka po vyšší mzdě se nikdy nezastaví.*“

Ve vztahu kultury a ekonomiky lze kulturu chápat jako kapitál, respektive kulturní kapitál. Kulturní kapitál je formou vlastnictví, které je společností akceptováno a respektováno. Je velmi blízký svými znaky k ekonomickému kapitálu, jelikož zde jde také o produkci zisku, kdy zisk je zastoupen sociálním postavením ve společnosti a výhodami, které z tohoto postavení plynou. Velkou mírou také přispívá (mimo jiné aspekty dle vlastní kulturní úrovně) k dosažení určitého sociálního postavení. Existují dvě základní sféry kulturního kapitálu:

1. Fyzická forma

- Objektivní kulturní kapitál – Hmotný kulturní kapitál např. obrazy, sochy, památky a jiná umělecká díla.
- Inkorporovaný kulturní kapitál – Nehmotný kulturní kapitál, který je spojen s osobou, která jej dosáhla. Jedná se zejména o vědomosti, schopnosti aj.
- Institucionalizovaný kulturní kapitál – papírová, listinná forma. Můžeme zde zařadit jakýkoliv doklad o vzdělání (certifikát, maturitní vysvědčení, diplom atd.)

2. Finanční forma

- Celkové množství kulturního a ekonomického kapitálu. Jedná se o vazby představující sociální kapitál a jak jedinec dokáže z těchto kontaktů čerpat (Tittelbachová, 2011, s. 124-125).

Patočka nahlíží na tento vztah kultury a ekonomiky jako na „*množinu přímých a nepřímých vztahů, které zahrnují jak otázku zbytnosti kultury v té, které společnosti, tak otázku efektivnosti financování kultury z veřejných či soukromých zdrojů, otázku míry komercializace kultury a umění a v neposlední řadě i obecnější otázku vztahu prosperity společnosti ke stavu a úrovni kultury*“ (Tittelbachová, 2011, s. 125).

Kultura a její nezisková sféra je nejčastěji financována vícezdrojově, to představuje financování jak z vlastních zdrojů, tak z cizích zdrojů, které můžeme dále specifikovat jako veřejné cizí zdroje a soukromé cizí zdroje. Kulturní aktivity jsou nejčastěji financovány příspěvky od státu, ministerstev nebo krajů a obcí jako veřejné cizí zdroje a mezi soukromé cizí zdroje můžeme zařadit granty od dotací, dárcovství od soukromých firem či od jednotlivých individuálních dárců (Bačuvčík, 2012, s. 177).

Podle Patočky a Heřmanové jsou veřejné kulturní služby významné z hlediska národního hospodářství, a to včetně místní a regionální kultury. Veřejné kulturní služby zaměstnávají obyvatele z čehož dále plynou odvody z mezd a v neposlední řadě také přínos cestovnímu ruchu v dané lokalitě díky atraktivnosti nabízených služeb a statků. Ekonomika je neodmyslitelnou součástí kultury, a to se promítá v jednotlivých částech světa, kde je původcem a důvodem ekonomických disparit. Na vztah kultury a ekonomiky lze nahlížet ve čtyřech odlišných rovinách:

Rovina první – tvoří základní složku rozvoje lidských zdrojů, nahlíženo jako na zdroj vzdělání a prosperity obyvatelstva,

Rovina druhá – kultura je zde ve formě pozitivní či negativní externality, ovlivňuje tak ekonomiku a její proces,

Rovina třetí – je považována za nejkonkrétnější rovinu nahlížení na kulturu jako na produkt, který je díky cestovnímu ruchu přímo konzumován v daném místě, jedná se o širokou škálu tzv. kulturního zboží,

Rovina čtvrtá – stát je zodpovědný za financování kultury v podobě státních mandatorních výdajů a na kulturní statky se nahlíží jako na ekonomické volné statky, kdy neexistuje rivalita ve spotřebě a spotřebovávají se kolektivně (Patočka a Heřmanová, 2008, s. 133, 135).

3.1 Financování kultury z veřejných zdrojů

V posledních letech hrají velkou roli v oblasti financování kultury z veřejných zdrojů zejména zdroje z krajských a obecních rozpočtů než ze strany státu, který byl v minulosti hlavním zdrojem financování (kromě PO Ministerstva kultury, Národního divadla nebo České filharmonie). Platí zde nepsané pravidlo, kdy organizací, které o veřejnou podporu žádají je řádově mnohem více než organizací, které dostanou příspěvek na provoz. Je to z důvodu nedostatku finančních prostředků ve veřejných rozpočtech a velkému počtu žadatelů o podporu ve vysoce konkurenčním prostředí. Proto tedy ne každá žádost o podporu je přijata a pokud ano, tak výše podpory nenaplnuje požadavky organizací. Vzájemná spolupráce s kraji či městy nemusí být však jen za vidinou veřejného financování. Obce a kraje mohou podporovat kulturu a jednotlivé kulturní aktivity i prostřednictvím vlastní prezentace na různých veletrzích a akcích spojených s cestovním ruchem, dále také na zahraničních akcích. Lze také v některých případech navázat mezinárodní spolupráci s partnerskými městy za hranicemi státu, kde fungují např. výměnné kulturní programy.

Nepřímá finanční podpora může být ze strany municipalit také ve formě pronájmů prostor pro činnost za minimální sazbu nebo zcela zdarma (Bačuvčík, 2012, s. 179–182).

Dále můžeme veřejnou podporu doplnit o další aspekty dle Josefa Žáka. Povaha podpory veřejných kulturních služeb ze stran měst, obcí, sdružení obcí, státu a jeho organizačních složek je zejména ekonomická, část má povahu mimoekonomickou. Ekonomická podpora dává předpoklady pro poskytování veřejných kulturních služeb. Tuto podporu lze rozdělit do několika do dvou hlavních oblastí – finanční a nefinanční. První oblastí lze pokrýt zprostředkování a modernizaci dané kulturní infrastruktury pro poskytování těchto služeb, zakládáním nejčastěji například příspěvkových organizací, obecně prospěšných organizací, spoluúčastí na projektech či spolupráce na pořadatelských kulturních akcích, financováním služeb prostřednictvím dotací a grantů, nákupem kulturních statků a služeb od organizací (fyzických a právnických osob, uměleckých institucí a v neposlední řadě od podnikatelských subjektů). Druhou oblastí je nefinanční podpora, pod kterou lze zařadit zejména zvýhodněné podmínky pro pronájem prostor pro poskytovatele služeb, bezúplatná propagace veřejných kulturních služeb. Podpora mimoekonomická spočívá v zahrnutí kultury do strategických dokumentů měst a krajů nebo vytvoření samostatných koncepcí pro oblast kultury, dále také ve výchově a vzdělávání pracovníků (Opletalová et. Al, 2015, s. 95–96).

3.1.1 Fondy

Fondy jsou jednou z možností financování kultury z veřejných zdrojů, kdy stát podporuje kulturní sféru ze speciálních fondů, které fungují jako finanční instituce, kde není přerozdělovací systém:

- Státní fond kultury (zákon č. 239/1992 Sb.)
- Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie (zákon č. 241/1992 Sb.)

Státní fond kultury je zřízen Ministerstvem kultury od roku 1992 dle zákona o Státním fondu kultury České republiky. Subjekty čerpají prostředky na konkrétní kulturní akce, ochranu a údržbu knihovního fondu, kulturní činnost (výstavní, ediční a přednáškovou), festivaly a propagaci české kultury za hranicemi státu formou účelové dotace. Subjekty mohou zažádat také o půjčky nebo o návratnou finanční výpomoc.

Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie je spravován Ministerstvem kultury dle zákona o Státním fondu České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie. Každý divák veřejné produkce přispívá částkou jedné koruny z ceny vstupného do rozpočtu.

Subjekty mohou čerpat prostředky na tvorbu českého kinematografického díla, jeho distribuci a propagaci, modernizaci či na technický rozvoj aj. Subvence jsou tedy poskytovány na určenou činnost v oblasti kultury nebo kinematografie prostřednictvím výběrového řízení, které bývá vypsáno periodicky čtvrtletně, pololetně či průběžně během kalendářního roku. V zahraničí se fondové financování řadí mezi alternativní zdroje (Boukal et. al, 2013, s. 178–179, Škarabelová, Neshybová a Rektořík, 2007).

Ministerstvo kultury může dále vyhlásit speciální dotační řízení například v Programu státní podpory profesionálních divadel a profesionálních symfonických orchestrů a pěveckých sborů pro divadelní oblast, v neposlední řadě také v Programu poskytování příspěvků na tvůrčí nebo studijní účely v oblasti profesionálního umění nebo literatury pro speciální účely nebo v programech pro regionální a místní kulturu nebo zahraniční spolupráci. Dotační řízení může být vyhlášeno i jinými ministerstvy, než je Ministerstvo kultury, a to Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo Ministerstvem práce a sociálních věcí (Bačuvčík, 2012, s.180–181).

3.1.2 Dotace a granty

Nejčastějšími zřizovateli kulturních institucí či zakladateli obecně prospěšných organizací jsou samotné obce a kraje, proto tedy velkou část příjmů, obvykle až 80 %, je financováno ve formě dotací z rozpočtů obcí a krajů. Tyto dotace mohou být získávány na běžnou činnost neboli provozní, neinvestiční dotace, ale i pro podporu speciálních projektů, které jsou nejčastěji financovány ze specializovaných kulturních fondů prostřednictvím úspěšného splnění výběrového řízení. Dále zde můžeme zařadit také finanční prostředky poskytované na základě konkrétních zákonů nebo vyhlášek příslušných ministerstev, a dále na základě nařízení a usnesení vlády České republiky, případně na základě veřejné zakázky (Bačuvčík, 2012, s. 181–182, Stejskal et. al, 2017, s. 155).

Alternativní financování kultury je možné realizovat prostřednictvím Evropské unie a **strukturálních a investičních fondů**, kdy v programovém období 2014–2020 bylo pro Českou republiku vyhrazeno přibližně 24 miliard euro, ale co se týká prostředků na kulturu, byla celková alokace oproti minulému období snížena a finanční podpora pro kulturu je obsažena pouze v Integrovaném operačním programu. Příhraniční regiony dále mají možnost využít financování z programů **přeshraniční spolupráce**. Pro Zlín je relevantní program INTERREG V–A Slovenská republika – Česká republika. V tomto programu je pro toto období alokována podpora ve výši přes 90 milionů euro. Další alternativou financování

kultury je komunitární program **Kreativní Evropa** v programovém období 2014–2020, kde je výše alokace finančních prostředků pro toto období 1,462 miliard euro pro podporu kinematografie, kulturních a kreativních odvětví. Tento projekt Evropské Komise se dále dělí na dvě dílčí části, a to program Media s celkovou alokací 818 720 000 euro (56 %) a program Kultura s 453 220 000 euro (31 %). Nachází se zde také mezioborová část, která zahrnuje Záruční fond, na který je vyčleněno 190 060 000 euro (13 %) a slouží ke zprostředkování půjček na projekty a poskytování financí na studie, sběr dat a podporu pilotních projektů. Podporovány prostřednictvím tohoto komunitárního programu mohou být např. oblasti kinematografie, audiovizí, kulturní a kreativní projekty aj. (ESIF–MMR, 2012, Kancelář Kreativní Evropa, 2018).

Z pohledu financování z Evropské unie budou i do budoucna největším zdrojem podpory strukturální fondy (SF). Podpora bude směřovat do kulturních a kreativních průmyslů, kde bude kladen důraz na udržitelnost a provázanost kultury a podnikání kontinuálně (Marková, Žarošská a Žáková, 2012).

Neziskové organizace nepatří mezi hlavní cílovou skupinu čerpající dotace ze strukturálních fondů Evropské unie, ale to neznamená, že tyto prostředky nelze čerpat. Na druhou stranu státní neziskové organizace využívají tuto možnost financování často. V případě Regionálních operačních programů na úrovni regionů soudržnosti NUTS II je možné, aby velké organizace čerpaly tyto prostředky. Co se týká menších NNO ty mohou čerpat prostředky v případě zapojení do integrovaných programů měst, kde se nachází jejich sídlo (Stejskal et. al, 2017. s. 154–155).

3.1.3 Daňové úlevy

Financování kultury ze státních zdrojů nemusí být vždy jen v podobě dotací a grantů, ale často se zde uplatňují zejména daňové úlevy, kdy se jedná o zvýhodnění kulturně orientovaných organizací, kdy tyto organizace jsou osvobozeny například od daně z nemovitosti, dochází ke snížení daňového základu pro neziskové organizace, snížení sazby DHP nebo případně prominutí DHP u vstupenek (Bačuvčík, 2012, s. 180).

Ministerstvo financí udává daňové úlevy a jejich systém dle platných právních předpisů v aktuálním znění. Jak již bylo zmíněno v případě neziskových organizací jde nejčastěji o osvobození (darovací daň) nebo snížení základu u daně (Jurajdová, 2012, s. 47).

Neziskové organizace jsou daňově zvýhodněny, používá se tzv. omezený daňový režim dle platných předpisů:

- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu v aktuálním znění,
- Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí (daň z pozemků a daň ze staveb a jednotek),
- Zákon 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty,
- Zákon č. 357/1992 Sb., dále upraveno zákonným opatřením Senátu č. 340/2013 Sb., o dani nabytí nemovitých věcí,
- Zákon č. 16/1993 Sb., dále novelizován zákonným opatřením Senátu č. 344/2013 Sb., o dani silniční.

Právní předpisy osvobozují nebo snižují základ daně jen pro vybrané neziskové organizace, a to za splnění daných podmínek. Zvýhodnění neziskových organizací prostřednictvím omezeného daňového režimu je závislé na jednotlivých okolnostech (Rektořík et al, 2010, s.158–168, Pelikánová, 2016, s. 114–140).

Omezené daňové režimy můžeme dále specifikovat na:

- Osvobození finančních toků neziskových organizací od daní jako jsou majetkové daně, DPH a jiné,
- Daňové úlevy v podobě snížení daňové povinnosti dle daně z příjmu,
- Daňové úlevy pro donátory, kdy samotní dárci mohou dar uplatnit jako odčitatelnou nebo nezdanitelnou položku ze základu daně,
- Daňová asignace, která je považována za zvláštní daňový režim pro NO (Pelikánová, 2016, s. 42).

3.2 Financování kultury z vlastních zdrojů a neziskový sektor

Kultura může být financována prostřednictvím samofinancování – tedy financování z vlastní hospodářské aktivity, sponzoring komerčních firem, dárcovstvím fyzických a právnických osob a také v podobě fundraisingu. Jednou z metod financování může být založeno na dobrovolnictví – dárcovství času a práce.

3.2.1 Samofinancování, vlastní hospodářské aktivity

Mezi hlavní problémy samofinancování patří zejména nemožnost zvýšit vlastní zdroje financování. Pro spotřebitele jsou kulturní produkty zbytečné na rozdíl od sociálních

a zdravotních služeb, které jsou pro jejich uživatele životně důležité. Rozpor zde přichází v okamžiku, kdy každý jedinec subjektivně vnímá hodnotu kulturních produktů v souvislosti s její cenou. Konzumenti však často chápou kulturu a její produkty jako velmi cenné a hodnotné, ale nechtějí platit příliš vysoké ceny. Zvýšit své vlastní zdroje lze velkou škálou nabízených kulturních produktů neboli merchandising, kdy jde o prodej pomocných, mnohdy reklamních předmětů souvisejících například s nabízenou kulturní aktivitou. Může se jednat o trička s logem, placky, čepice s potiskem, často zaměřené na mladší vrstvy populace – děti a mládež. Samofinancování však reálně tvoří jen kolem 20 % veškerých příjmů nekomerčních kulturních organizací (Bačuvčík, 2012, s. 177–179).

Samofinancování mohou neziskové organizace docílit prodejem vlastních výrobků a služeb, výběrem členských příspěvků, pronájmem nemovitostí, kanceláří, aut a přístrojů, příjmy z patentů, licencí, know-how nebo příjmy z jiných finančních aktivit (úroky z vkladů). Samofinancování lze vysvětlit jako hospodářskou činnost dané organizace, naplňuje také znaky samostatnosti a nezávislosti NO. Mezi hlavní výhody financování z vlastních hospodářských aktivit patří zvýšení flexibility organizace, dostatečné finanční prostředky, větší škála příjmů, zviditelnění organizace a může to v některých případech pozitivně ovlivnit dárce. Samofinancování si nese však i svá úskalí jako složité získávání prostředků, náročné na organizaci, může zapříčinit konflikty uvnitř organizace a není vhodné pro organizace, které jsou ve finanční krizi (Boukal et. al, 2013, s. 151–154, Stejskal et. al, 2017, s. 143).

3.2.2 Sponzoring

Komerční sponzoring patří mezi hlavní zdroje financování zejména v oblasti populární hudby. Firmy sponzorující kulturní produkty či služby podporují nejčastěji pomocí reklamních ploch, a to s vlastním logem firmy, která tuto akci podporuje. Nejčastěji je komerční sponzoring zaměřený na mladé lidi, jedná se tedy o nejširší cílovou skupinu, které lze snadno kulturní produkt přiblížit a zatraktivnit. Sponzoring můžeme také chápat jako dar s protiplněním, kde dárce očekává odměnu v nejrůznější formě zpět a je povinen fakturovat reklamní služby, jde tedy o obchodní vztah. Pro firmy je často atraktivní sponzorovat kulturní organizace vlastními prostory, kde poté mohou pořádat například firemní večírky za doprovodu orchestru či semináře a školení (prostory filharmonie, kongresová centra, divadlo). Problémem sponzoringu v dnešní době je zejména finanční příliv pouze do některých odvětví kultury, například do populární hudby či kinematografie. Místní

podnikatelské prostředí nebývá často vyhledáváno sponzory, buď z důvodu malé nabídky nebo ne příliš zajímavých projektů. V neposlední řadě je velmi důležitý samotný dopad na cílovou skupinu - veřejnost je často akceptován spíše filantropický sponzoring, musí se ale zohlednit typ kulturní akce (Bačuvčík, 2012, s. 184–188).

3.2.3 Dárcovství

Dárcovství je specifickou formou finanční podpory, kdy samotný dárcce za svůj dar organizaci nic neočekává zpět, vše probíhá bezúplatně. Může se jednat o finanční dary v podobě finančních prostředků plynoucích do organizace nebo v nefinanční podobě, a to ve formě zboží či služeb, propůjčení jména nebo zprostředkování darů od dalších subjektů. Dárce se v České republice může stát občan, zaměstnanec firmy, organizace (fyzická osoba), živnostník a podnikatel (fyzická osoba s identifikačním číslem) nebo také zástupce firmy, který vystupuje jako osoba právnická. V případě darování fyzickou osobou obdrží příjmový doklad (jedná se tedy o formu darovací smlouvy) o jeho poskytnutí, a to probíhá při předání daru (Komparace – Projektová a rozvojová agentura, 2008, s. 12).

V případě individuálního dárcovství je důležitý okamžik, kdy se jednorázové dárcovství transformuje na dárcovství stálé (pravidelné), které pak pro neziskovou organizaci představuje zdroj stálých příjmů. U osob právnických probíhá vše na bázi převodu majetku na neziskovou organizaci, kdy je sepsána darovací smlouva podle občanského zákoníku. Na rozdíl od získávání grantů, kdy organizace komunikuje s řadou odborníků na formální úrovni a přesvědčuje svou žádostí o kvalifikovanosti a adekvátně vytvořené žádosti o podporu, individuální dárcovství je zaměřeno na osobní vztah s dárce ovlivněný vysokou mírou emocionality a je velmi důležité vytvořit si pouto a získat důvěru, že darované prostředky budou dobře využity (Bačuvčík, 2011, s. 108–110, Boukal et al, 2013, s. 77–79).

3.2.4 Fundraising

Pojem lze chápat jako získávání zdrojů financování, peněžních prostředků od komerčních firem, když neziskové společnosti nejsou schopny zajistit svou činnost pouze z vlastních zdrojů. Tento pojem je spojován se získáváním finančních a hmotných darů, s dobrovolnictvím, se získáváním prostor a zázemí, kdy se jedná zejména o bezplatný pronájem prostor ke koncertům či exkluzivní adres sídla organizace. Vícezdrojové financování je pro neziskové organizace velmi důležité. Fundraiser se snaží docílit, aby organizace nebyla závislá jen na jednom z druhů příjmu, ale velkou roli zde hraje i poměrné

zastoupení jednotlivých zdrojů. Aplikuje individuální přístup k dárcům, snaží se je osobně poznat a navázat vztah a tím docílit lepšího odhadu potřeb dárce (Bačuvčík, 2012, s. 177–178, Šedivý a Medlíková, 2017, s. 72–74).

Mezi základní metody fundraisingu řadíme veřejnou sbírku, různé formy kampaně (např. telefonická či poštovní), osobní setkání či pořádání společenských akcí. Výsledkem správného aplikování fundraisingu je zejména získávání zdrojů prostřednictvím dárcovství či sponzoringu. Dobrá image a značka neziskové organizace je velmi důležitým aspektem pro vybudování sítě donátorů a samozřejmě dobře zvládnutá strategie (Komparace – Projektová a rozvojová agentura, 2008, s. 14).

Pro správné fungování platí těchto 8 zásad:

- Strategie – je nutná vypracovaná strategie, fundraising není jen o peněžních prostředcích, ale o vzájemné komunikaci,
- Vzdělávání – vzdělávání zejména dárců o poslání organizace a o tom, kam případné peněžní prostředky poputují,
- Etika – etické jednání při přijímání prostředků od různých dárců závisí na etice jednání organizace, důležité je nalezení kompromisu, co bude pro organizaci nejlepší,
- Komplexnost – nejedná se pouze o získávání prostředků, ale také o rozvíjení vztahů, navazování kontaktů a šíření poslání organizace,
- Aktivita – neustálá aktivita a iniciativa je klíčem k fungování fundraisingu,
- Pravdivost – poskytnuté informace dárci musí být vždy pravdivé,
- Výsledek – nejen kombinace shromážděných prostředků s náklady, ale samotné navázání vztahů,
- Poděkování – neodmyslitelně patří poděkování ke přijetí daru, ve správnou dobu a adekvátním způsobem (Hruška, 2014, s. 6–7).

Vytvořit si dobrou image neziskové organizace a aplikovat marketing zacílený zejména na publikum v kultuře je mnohem obtížnější než v sektoru soukromém. Za publikum jsou zde bráni nejen návštěvníci, ale i ti, kteří poskytují dary a granty jednotlivým neziskovým organizacím (Andreasen a Kotler, 2008, s. 22–23).

3.2.5 Dobrovolnictví

Dobrovolnictví lze charakterizovat jako darování vlastního času a práce. Firmy mohou formou motivace přimět zaměstnance pracovat zdarma v neziskové organizaci a tím se podílet na jejím fungování a snížení výdajů. V České republice se této formě financování daří zatím zejména v malých amatérských organizacích a problémem do budoucna se může stát poskytování pouze pomocných prací, mezi které můžeme řadit například práci v šatně, prodej vstupenek nebo úklid prostor (Bačuvčík, 2012, s. 188–190).

Motivaci, která vede k dobrovolnictví můžeme rozdělit na tři hlavní typy. Konvenční motivace je často spojována s nátlakem okolí a lidé se stávají dobrovolníky z velké části kvůli tlaku okolí, nebo z důvodu, že je to všeobecně správné. Tento druh je nejčastějším důvodem dobrovolnictví v České republice. Dalším druhem je motivace reciproční, kdy se jedná hlavně o hnací sílu samotných dobrovolníků. Očekává se, že dobrovolnictví bude přínosem nejen pro neziskové organizace, ale pro ně samotné v podobě zkušeností, nových kontaktů nebo společenského ocenění. Posledním druhem je nerozvinutá motivace postavená na vlastním přesvědčení a důvěře v organizaci, často spjata s předešlou zkušeností (drogy, zdravotně postižení lidé). Tento druh motivace je zcela z vlastního přesvědčení a je spojen s touhou pomáhat (Bačuvčík, 2011, s. 130–132).

4 VÝZNAM NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ V ROZVOJI KULTURY

Kultura a kulturní aktivity jsou specifickou oblastí, která bývá nejčastěji zabezpečována prostřednictvím zvláštních kulturních organizací. V této oblasti zakládá Ministerstvo kultury ČR vlastní příspěvkové organizace za účelem zabezpečení základních veřejných služeb v kulturní sféře. Dále pak jednotlivé instituce zřizují samotné kraje a obce. Pro úplné zabezpečení kulturních služeb pro obyvatelstvo je důležitá kombinace také soukromého sektoru v podobě nestátních neziskových organizací a významnou roli zde hrají i podnikatelé.

Neziskový sektor je pojmem širokým, pod který spadají organizace různého druhu, velikosti, právní normy atd. Není možné vymezit univerzální model neziskové organizace a ani samotný neziskový produkt. Pojem neziskový sektor lze chápat jako segment národního hospodářství, tedy ekonomiky dané země, který můžeme dále rozdělit dle principu financování na sektor ziskový a neziskový (veřejný sektor, soukromý sektor, sektor domácností), a také jako projev občanské společnosti, kdy se jednotlivé přístupy navzájem podporují. S neziskovým sektorem a jeho organizacemi je spojen pojem neziskovosti. Dle definice „*jsou neziskové ty subjekty, které nebyly založeny za účelem dosažení a rozdělení zisku.*“ To, že nebyly založeny za dosažením a rozdělením zisku však neznamená, že organizace nemohou tvořit účetní zisk nebo je jejich provoz zdarma.

Pojem neziskovost můžeme chápat, jako rozdělení účetního zisku (zvýšeného výsledku hospodaření) mezi inovace, podporu realizace vlastního poslání či rozšíření portfolia služeb. Je tedy zakázáno tento zlepšený výsledek hospodaření rozdělit mezi své majitele, členy a další akcionáře. Zisk (ekonomický) v neziskových organizacích je přeměněn na zisk morální, který slouží k naplnění poslání těchto organizací (Bačuvčík, 2011, s. 36).

4.1 Typologie neziskových organizací

V typologii neziskových organizací existuje velká roztržitost, kdy tento fakt ovlivňuje sběr informací o činnosti organizací. Můžeme je však podle Rektora rozdělit dle různých typologií do pěti skupin:

- „*Neziskové soukromoprávní organizace vzájemně prospěšné,*
- *Neziskové soukromoprávní organizace veřejně prospěšné,*

- *Neziskové veřejnoprávní organizace typu organizačních složek a příspěvkových organizací státu a samosprávných územních celků,*
- *Neziskové ostatní veřejnoprávní organizace,*
- *Neziskové soukromoprávní organizace typu obchodních společností a jim podobných (výjimečné případy)“ (Rekořík et al, 2008, s. 42–43).*

Dále můžeme specifikovat neziskové organizace dle zřizovatele. Podle Pelikánové existují dvě skupiny NO:

1. Státní neziskové organizace – jedná se zejména o organizační složky státu a jejich příspěvkové organizace, zřízeny za účelem výkonu státní správy především školství, zdravotnictví, sociální služby a kultura.
2. Nestátní/soukromé neziskové organizace – jsou zřízeny občany, slouží k zabezpečení soukromých služeb (Pelikánová, 2016, s. 26).

Nestátní neziskové organizace jsou důležitou složku současné společnosti, zabezpečují služby a statky, které stát neumí nebo nechce poskytovat, v případě, že stát takové statky a služby poskytuje je zde velká míra neefektivit a díky tomu utváří prostor pro soukromoprávní neziskové organizace. Posláním těchto organizací je dopřát lidem prostor věnovat se svým zájmům a koníčkům, umožnit lepší svobodu projevu jednotlivců i skupin, dochází zde k dobrému začlenění menšin obyvatelstva a znevýhodněných jedinců. Jsou distancovány od státní správy, tudíž nejsou ní řízeny a ve své podstatě jsou samostatné a soukromé. Realizují svou činnost například v oblasti kultury, sportu, regionálního rozvoje či profesních zájmů (Novotný a Lukeš, 2008, s. 17–19).

4.1.1 Vybrané právní formy NO

Mezi nejrozšířenější formy neziskových organizací v oblasti kultury patří zejména příspěvkové organizace zřizované subjekty veřejné správy, a to spolky (dříve občanská sdružení), obecně prospěšné společnosti (zřízené do 1. 1. 2014) a ústavy. Důležitými formami jsou také nadace a nadační fondy, které mají velký význam v oblasti kultury především díky finanční podpoře kulturních aktivit dalších aktérů. S příchodem nového občanského zákoníku (zákon č. 89/2014 Sb.) došlo k řadě změn. Občanská sdružení byla transformována na spolky se zkratkou z. s., nově již nelze zakládat obecně prospěšné společnosti, ale ústavy a sociální družstva. Obecně prospěšné společnosti se vznikem před 1. 1. 2014 se nadále řídí zákonem č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech. Mezi soukromoprávní organizace zřizované zákonem dle Rady vlády pro nestátní neziskové

organizace řadíme pro oblast kultury spolky a pobočné spolky, nadace a nadační fondy, obecně prospěšné společnosti a ústavy (Úřad vlády ČR, 2015, s. 7–27).

Příspěvkové organizace státu (zákony č. 218/2000 Sb., 250/2000 Sb.), které zřizují ústřední orgány státní správy a mají podobu právnické osoby. Mnohé z PO již byly transformovány na obecně prospěšné společnosti a nově založené s příchodem NOZ na tzv. ústav, nadaci či nadační fond. Tyto typy organizací jsou souhrnně označovány jako fundace. Příspěvkové organizace územních samospráv (zákony č. 120/2000 Sb., 250/2000 Sb.) mají podobu samostatné právnické osoby, jelikož jejich rozsah a struktura jsou komplikovanější. Jsou zřízeny krajem či obcí na základě zřizovací listiny s vymezením hlavní činnosti organizace. Hospodaří s finančními prostředky poskytnutými od zřizovatele (příspěvky na provoz), s prostředky z vlastní činnosti, s dary poskytnutými FO a PO, z fondů a dotací (Bačuvčík, 2011, s. 54-55, Provazníková, 2015, s. 224–225, Hamerníková, 2000, s. 122–123).

Spolky jsou dle zákona svazkem právnických a fyzických osob k naplňování společného zájmu členů a k ochraně tohoto zájmu. Spolky nahradila v současné právní úpravě občanská sdružení. Posláním je svoboda sdružování, která je zaručena v Ústavě České republiky a v Listině základních práv a svobod. Mají zvláštní postavení, jelikož lze upravit nebo změnit strukturu orgánů spolku, což v českém právní řádu dle NOZ pro právnické osoby nelze. Hlavní činností spolku nesmí být žádná činnost, která by byla výdělečná nebo podnikáním. Spolky dle NOZ mají i své **pobočné spolky**, které přešly z dřívější úpravy o občanském sdružení, ale pobočným spolkem se mohla stát pouze organizační jednotka, která má vlastní právní osobnost (Vít, 2015, s. 47–62).

Obecně prospěšné společnosti jsou zřizovány za účelem poskytování obecně prospěšné služby všem za předpokladu stejných podmínek, které podléhají zveřejnění. OPS jsou právnickou osobou s právní subjektivitou a způsobilostí k vlastním právním úkonům a může být zřízena pouze jedním zřizovatelem. OPS založené před 1. 1. 2014 se nadále řídí zákonem č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech. V oblasti kultury, sportu, sociální péče aj. V oblasti kultury jsou zakládány jako obecně prospěšné společnosti zejména galerie, muzea, knihovny a tyto organizace poskytují své služby za nákladové ceny nebo úplně bezplatně (Stejskal et al., 2012, s. 64).

Nadace a nadační fondy jsou formou NNO a vyznačují se jako tzv. účelová sdružení majetku k plnění prospěšných cílů a úkolů. Nadace jsou zřízeny nadační listinou a v novém občanském zákoníku lze nadace a nadační fondy nalézt jako tzv. fundace, což jsou právnické

osoby založené s majetkem k určitému účelu. Poslání spočívá ve shromáždění všech forem darů a dále je přerozdělují mezi jednotlivé FO a PO dle jejich hlavní činnosti a vztahují se na konkrétní účel. Nadační fondy patří mezi další typy fundací, podle NOZ je nadační fond více než jen „správcem majetku“, ale může také samostatně poskytovat služby např. v oblasti kultury. Nespravuje tedy jen majetek získaný, ale je právě tím, kdo tento majetek spotřebovává s cílem dosažení svého účelu (Stejskal a kol. 2012, s. 71–73, Šedivý a Medlíková, 2017, s. 24–75, Vít, 2015, s. 75).

V oblasti kultury je pro Zlín relevantní **Nadace Tomáše Bati**, která přispívá k uchování baťovské historie ve Zlíně a podporuje projekty vedoucí ke zdravému rozvoji komunity v oblasti podpory kultury, vzdělávání a podnikatelských aktivit. Dále pak s celokrajskou působností stojí za zmínku také **Nadace Synot** podporující různé oblasti kultury a sportu na celém území.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 CHARAKTERISTIKA MĚSTA ZLÍNA

Město Zlín leží na rozhraní Vizovických a Hostýnských vrchů v údolí řeky Dřevnice.

- *Katastrální výměra* 102,83 km²,
- *Nadmořská výška* 223 m. n. m.,
- *Kraj* Zlínský, NUTS 3, CZ072.

Obrázek 1 Rozložení Zlínského kraje, (superchalupy, 2018)

5.1 Historický vývoj a současnost

Město Zlín je statutárním a univerzitním městem v centru Moravy. Nachází se zde Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, která se řadí mezi jedny z nejvíce dynamicky se rozvíjejících vysokých škol u nás. Je samotným centrem celého Zlínského kraje a rozkládá se v údolí řeky Dřevnice. Žije zde přibližně 75 000 obyvatel a celková rozloha města činí 11 805 hektarů. Zlín je dále rozdělen do 13 místních částí, kde sídlí kanceláře místních částí, kterých je v současné době 30. Zlín je v dnešní době centrem plastikářského, strojírenského a gumárenského průmyslu s dlouholetou tradicí a sídlem velkých průmyslových podniků.

Město je proslulé svou architekturou ve stylu funkcionalismu a typickými půldomky. Mezi turistické atrakce patří ZOO Lešná s přilehlým zámekem, mrakodrap neboli 21. budova areálu, kde má sídlo Krajský úřad Zlínského kraje a v neposlední řadě Obuvnické muzeum a Filmové ateliéry. Je zde i značné sportovní vyžití ve formě profesionálního hokeje, fotbalu a je zde i dlouholetá házenkářská tradice.

První zmínka je datována roku 1322, kdy se o Zlínu hovoří jako o městečku, které bylo považováno za centrum řemeslnictví pro přilehlé Valašsko, kde převládalo stále pouze

pastevectví. Díky své historii a poloze se Zlín stal vyhledávaným místem již v dávné minulosti.

Za důležitý milník v historii Zlína lze považovat založení obuvnické firmy Baťa v roce 1894, kdy Tomáš Baťa společně se svými sourozenci založil proslulou firmu Baťa, která nese zásluhu za celkovou podobu Zlína. Velkého významu se městu dostalo při průmyslové revoluci, kdy se z malého městečka díky Tomáši Baťovi stalo obuvnické impérium. Největší rozvoj města byl zapříčiněn samotnou osobou Tomáše Bati, který se později stal i starostou města a jeho prosperující firmou. Proběhla zde velká výstavba díky stavitelskému týmu složeného z předních architektů jako Kotěra, Gahura, Lorenc nebo Karfík. Došlo k výstavbě domů pro zaměstnance firmy, Baťova nemocnice – dnes již Krajská nemocnice Tomáše Bati, tržnice, obchodní dům, hotel, Velké kino, mrakodrap. Znárodnění v roce 1945 poškodilo firmu a areál byl přejmenován na Svit.

Další z událostí bylo přejmenování i samotného města na Gottwaldov. Díky slavné minulosti a podnikatelské tradici ve Zlíně se i po roce 1989 stal vyhledávanou lokalitou pro podnikatele a obchodníky (zlin.eu, ©2018a, kr-zlinsky.cz, ©2018, Integrovaný plán – Zlín, 2008).

Obrázek 2 Znak města
Zlína (zlin, ©2018a)

5.2 Obyvatelstvo

V uvedené tabulce je zaznamenán **vývoj počtu obyvatel** města Zlína v časovém horizontu let 2010 až 2016. V roce 2016 na území města Zlína žilo celkem 75 117 obyvatel. Je zřejmé, že v průběhu let docházelo postupně k mírnému úbytku obyvatel. V posledním sledovaném roce 2016 došlo také k úbytku obyvatel a tento rok také vykazuje nejnižší počet obyvatel ve sledovaném období. Zlín se potýkal i v minulosti s odlivem obyvatelstva. Oproti výchozímu roku 2010 došlo v roce 2016 k úbytku o 352 obyvatel.

Tabulka 2 Demografické ukazatele (ČSÚ, ©2018)

Rok	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozený přírůstek	Migrační přírůstek	Celkový přírůstek	Stav k 31. 12.
2010	831	773	1 049	1 352	58	-303	-245	75 469
2011	728	811	1 079	1 211	-83	-132	-215	75 660
2012	768	747	1 027	1 153	21	-126	-105	75 555
2013	708	827	1 106	1 264	-119	-158	-277	75 278
2014	717	757	1 192	1 318	-40	-126	-166	75 112
2015	776	841	1 397	1 273	-65	124	59	75 171
2016	797	803	1 358	1 406	-6	-48	-54	75 117

Důvodem úbytku obyvatel z města je počet narozených a zemřelých, jejichž rozdíl tvoří přirozený přírůstek obyvatel. Tento přírůstek, respektive úbytek v průběhu let, dosáhl vždy záporné hodnoty, přičemž tato hodnota byla největší v roce 2010. Co se týká migračního přírůstku, ten vychází z rozdílu přistěhovalých osob a vystěhovalých osob. V tomto případě dosahoval nejvíce záporné hodnoty ve výchozím sledovaném roce 2010 a postupně úbytek obyvatel kolísal. Jak již bylo uvedeno, Zlín se potýká s úbytkem obyvatel, což je způsobeno vyšším počtem vystěhovalých osob z města než nově přistěhovalých, a také přirozeným úbytkem obyvatel, kdy se narodilo méně dětí, než zemřelo.

Snižující se počet obyvatel z důvodu migrace by se měl v následujících letech redukovat. Při dlouhodobě nízké nezaměstnanosti ve Zlíně i ve Zlínském kraji by tento úbytek obyvatel mohl v budoucnu znamenat problém pro rozvoj ekonomiky města i kraje. Ke zlepšení situace

by mohla vést nabídka atraktivních pracovních pozic s dobrým platovým ohodnocením, a tím alespoň částečně zabránit migraci obyvatel. Kultura může být považována také za jeden z lokalizačních faktorů, jež ovlivňuje migraci obyvatelstva.

Věkové složení obyvatelstva během všech zkoumaných let ukazuje, že převažuje ženská složka obyvatelstva nad mužskou. Potvrzuje se fakt, že dochází k mírnému poklesu počtu obyvatel, a to je zřejmé u vývoje počtu žen, kdy od roku 2012 do roku 2014 došlo ke snížení počtu žen o 167, avšak v roce 2015 došlo k mírnému nárůstu o 48 oproti předchozímu roku. V roce 2016 byl konečný stav počtu žen 39 196. V rámci vývoje počtu obyvatel u mužů převažuje zde spíše klesající trend jako u žen. Výchozí hodnota se snížila v průběhu let do roku 2016 o 255 mužů. Podobně jako u žen počet mužů klesal do roku 2014 a poté byl zaznamenán mírný nárůst v roce 2015 o 11 mužů ve srovnání s rokem předchozím a v roce 2016 byl opět zaznamenán nárůst o 10 mužů. I přes klesající tendenci vývoje počtu žen a mužů, nejsou tyto změny neúnosné a neměly by mít relativně žádný dopad na současný ani budoucí vývoj kultury ze strany konzumentů ani aktivních členů.

Tabulka 3 Vývoj počtu mužů a žen (ČSÚ, ©2018)

Pohlaví	2012	2013	2014	2015	2016
Muži	36177	36003	35901	35912	35922
Ženy	39378	39275	39211	39259	39195

V rámci věkového složení obyvatelstva na území města Zlína podrobněji v roce 2016 se v tomto roce nejvyššího průměrného věku dostalo ženám, zatímco průměrný věk všech obyvatel Zlína za sledovaný rok dosáhl hodnot nižších, a to 43,6. Nejpočetnější složku obyvatel Zlína tvoří aktivní skupina obyvatel ve věku 15–64 let. Ve Zlíně bylo v průběhu let nejvíce obyvatel v produktivním věku. Nejmenší skupinu obyvatel jak u žen, tak i u mužů tvoří z dlouhodobého hlediska věková skupina obyvatel v rozmezí 0–14 let. To nasvědčuje optimálnímu složení obyvatelstva pro konzumování kulturních statků a služeb.

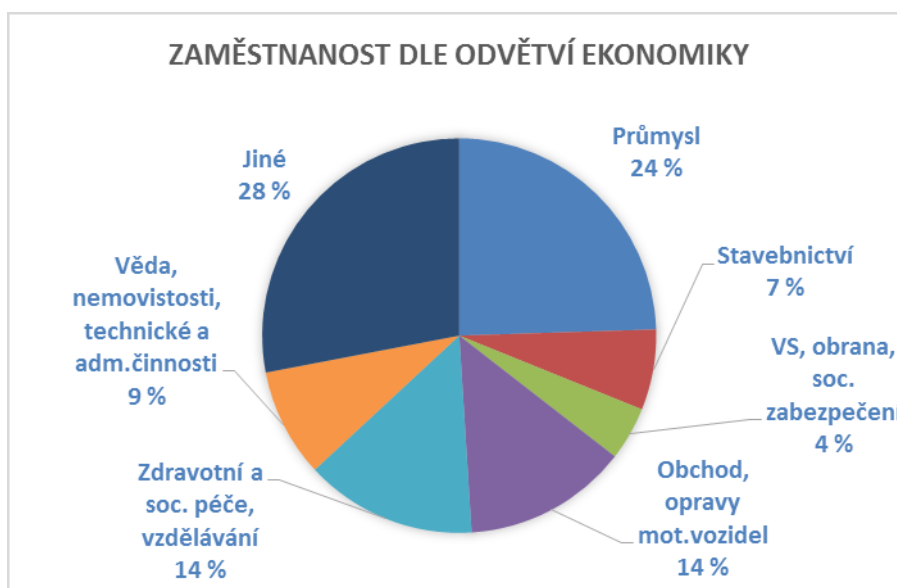
Podle sčítání lidu, bytů a domů v roce 2011 se ukázalo, že **vzdělanostní struktura** s vysokoškolským vzděláním tvoří 15,2 % obyvatelstva, avšak nejpočetnější skupinou obyvatel jsou osoby s úplným středoškolským vzděláním nebo osoby se středoškolským vzděláním zakončeným výučním listem. Z hlediska **náboženského složení** se nejvíce obyvatel přihlásilo k církvi římskokatolické, avšak velká část obyvatelstva na území města jsou nevěřící.

5.3 Ekonomická situace

Již v minulosti byl Zlín i celý dnešní Zlínský kraj považován za průmyslové centrum, dokonce v roce 2014 se podíl průmyslu v kraji vyšplhal až k 43 %. S tímto faktem a polohou Zlína souvisí i vysoká dojíždka do města za prací.

Ve třetím čtvrtletí roku 2017 průměrná mzda na přepočtené počty zaměstnanců se vyšplhala ve Zlínském kraji na 25 742 Kč. Ve srovnání s rokem 2016 došlo k navýšení o 1 743 Kč, což činilo v reálu navýšení o 4,7 %, pokud budeme uvažovat také vliv a vývoj spotřebitelských cen v rámci celé České republiky (nárůst o 2,5 %) (ČSÚ, 2018).

V roce 2011 kdy došlo ke SLDB se ukázalo, že ve Zlíně převažuje **zaměstnanost** zejména v průmyslu s 24 %, což je dané i z historického hlediska, dále pak stavebnictví a v neposlední řadě stojí za zmínku velkoobchod a maloobchod v rámci oprav a údržeb motorových vozidel se celkovou zaměstnaností 14 % obyvatel. Ve sledovaném roce bylo zaměstnáno celkem 34 514 obyvatel a z toho zhruba 18 tisíc mužů a 16 tisíc žen.

Obrázek 3 Odvětví ekonomiky města Zlína (SLDB 2011)

V níže uvedené tabulce je znázorněn **rozpočet statutárního města Zlína** na období let 2013–2017. Je zde uvedena výše schválených rozpočtů, upravených rozpočtů a také skutečné čerpání finančních zdrojů v daném roce a poměr skutečného čerpání vzhledem k upravenému rozpočtu. Pro rok 2017 v současné době neproběhla kontrola rozpočtu. Je zřejmé, že v průběhu všech let nedošlo k úplnému naplnění upraveného rozpočtu a skutečné čerpání se pohybovalo v rozmezí 74–80 %. V žádném ze sledovaných let nedošlo k čerpání celé částky upraveného rozpočtu.

Tabulka 4 Rozpočty města Zlína v tis. Kč (rozpocet.zlin, 2018; vlastní zpracování)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Rozpočet schválený	1 218 944	1 250 922	1 249 313	1 321 006	1 331 962
Rozpočet upravený	1 882 349	1 987 122	1 908 910	1 889 372	2 080 863
Skutečné čerpání	1 454 238	1 566 362	1 523 503	1 424 012	1 544 503
Skutečné čerpání k upravenému rozpočtu	77 %	79 %	80 %	75 %	74 %

V rámci hospodaření město Zlín v roce 2017 uvolnilo jako neinvestiční transfery neziskovým organizacím a podobným organizacím celkem 63 391 000 Kč. Z toho bylo přiděleno obecně prospěšným společnostem 19 482 000 Kč, spolkům 37 545 000 Kč, církvím a náboženským společnostem bylo přiděleno 3 607 000 Kč a zbytek sumy spadá do ostatních transferů.

Financování kultury prostřednictvím rozpočtu kultury města Zlína vzhledem z celkovému rozpočtu města. Schválený rozpočet města pro rok 2017 a následně upravený byl ve výši 2 080 863 000 Kč. Do oblasti kultury v rozpočtu města spadají také církve a sdělovací prostředky.

Tabulka 5 Rozpočet kultury města Zlína v tis. Kč (rozpocet.zlin, 2018; vlastní zpracování)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Rozpočet schválený	104 374	103 803	105 929	112 735	125 116
Rozpočet upravený	123 472	133 243	138 512	168 000	184 982
Skutečné čerpání	111 334	120 536	124 553	118 061	150 920
Skutečné čerpání k upravenému rozpočtu	90 %	90 %	90 %	70 %	82 %
Z celkového rozpočtu města	6,56 %	6,71 %	7,26 %	8,89 %	8,89 %

Skutečné čerpání zdrojů v rámci jednotlivých odvětví kultury v roce 2016 je zaznamenáno v následující tabulce. Na tyto činnosti bylo využito 110 128 000 Kč. Zbylá částka k naplnění celého rozpočtu na kulturu, církve a sdělovací prostředky byla ve výši 7 933 000 Kč rozdělena mezi ostatní činnosti, z toho bylo městem vynaloženo na ochranu památek a péče o kulturní dědictví a národní a historické povědomí celkem 5 513 000 Kč. Z níže uvedených údajů čerpání rozpočtu na kulturu vyplývá, že nejvíce finančních prostředků bylo přidělené divadelní činnosti, dále pak hudební činnosti. Je to z důvodu, že město Zlín je zřizovatelem

Městského divadla Zlín a také obecně prospěšné společnosti Filharmonie Bohuslava Martinů ve Zlíně.

Tabulka 6 Rozpočet kultury pro rok 2016 v tis. Kč, Zlín (Monitor, 2018; vlastní zpracování)

Odvětví kultury	Rozpočet schválený	Upravený	Skutečné čerpání
Divadelní činnost	40 404	47 015	46 855
Hudební činnost	23 220	25 454	24 582
Filmová tvorba, distribuce, kina a shromažďování audiovizuálních archiválií	6 809	9 951	8 249
Činnosti knihovnické	6 715	6 715	6 212
Činnosti muzeí a galerií	826	661	327
Vydavatelská činnost	90	110	79
Výstavní činnosti	60	1 456	1 382
Ostatní záležitosti kultury	29 645	31 599	22 442
Kultura celkem	107 769	122 961	110 128

Kulturní fond města Zlína

Kulturní fond města Zlína byl zřízen usnesením zastupitelstva města Zlína dne 26. 7. 1991 dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Čerpat finanční zdroje z tohoto fondu mohou jak právnické osoby, tak osoby fyzické za účelem podpory kulturních aktivit, podpory estetické výchovy dětí a mládeže, a také k ochraně kulturních památek na území města Zlína. Garantem tohoto fondu je odbor kultury a památkové péče Magistrátu města Zlína. Celý proces poskytování, přidělování a vyúčtování přísně účelových dotací podléhá pravidlům pro poskytování dotací z účelových fondů města Zlína a jsou v souladu se statutem tohoto fondu. Z fondu jsou dle platných pravidel poskytovány dotace na:

- „Podporu kulturních akcí a projektů,
- Na úhradu nájemného prostor a služeb k pravidelné činnosti,
- Na obnovu a restaurování kulturních památek“ (Pravidla Kulturního fondu města Zlína – Zlín, 2017, s. 2–3, Statut Kulturního fondu– Zlín, 2017, s. 2).

V současné době byly pro oblast kultury a památkové péče vyčleněny finance z Kulturního fondu celkem 4 700 000 Kč, z toho největší finanční obnos podpory připadá na podporu kulturních akcí a projektů s celkovou částkou 3 200 000 Kč na druhé pololetí roku 2018

s časovým omezením pro podání žádostí o podporu od 23. 3. 2018 do 11. 4. 2018, dále pak obnos 1 000 000 Kč pro rok 2018 na úhradu nájmu prostor k pravidelným činnostem a služeb s časovým omezením 1. 1. 2018 až 29. 1. 2018. Pro další výzvu bylo alokováno 500 000 Kč na obnovu a restaurování kulturních památek na území města Zlína s termínem pro podání žádostí od 23. 3. 2018 do 11. 4. 2018. O podporu mohou zažádat fyzické i právnické osoby, které se aktivně podílejí na kulturním životě ve městě prostřednictvím podatelny města Zlína (zlin.eu, ©2018b,c,d).

Financování kulturních organizací z EU

Podporu rozvojových záměrů kulturních organizací lze financovat z fondů EU v rámci programového období 2014–2020:

- „*Integrovaný regionální operační program,*
- *OP Výzkum, vývoj a vzdělávání,*
- *OP Zaměstnanost,*
- *OP ŽP,*
- *OP přeshraniční spolupráce mezi SR a ČR,*
- *Program nadnárodní spolupráce Central Europe 2020.*“

Lze využít i zdroje financování například z norských a švýcarských fondů nebo dalších grantů. Tato možnost financování byla vytyčena pro kulturní organizace zřizované Zlínským krajem (Koncepte rozvoje kulturních organizací ZK– Zlín, 2015, s. 21).

5.4 Strategické dokumenty

Město Zlín a celý Zlínský kraj považuje kulturu za důležitý prvek v rozvoji města, z toho důvodu je tedy kultura obsažena ve strategických dokumentech jak dlouhodobých, tak krátkodobých a jsou pro ni vyčleněny samostatné koncepce.

Strategie rozvoje statutárního města Zlína do roku 2020

Tento dokument představuje hlavní dokument Statutárního města Zlína s dlouhodobým výhledem do roku 2020. Byl schválen zastupitelstvem města dne 13. prosince 2012. Představuje úpravu, jak by mělo město Zlín vypadat v roce 2020 prostřednictvím jednotlivých cílů a opatření. Dokument je rozdělen na analytickou a návrhovou část. Globální vize v roce 2020 zní: "*Podnikavé, chytré, kreativní a udržitelné město*". Dále jsou

zde specifikované další vize pro jednotlivé zkoumané oblasti. Tematické oblasti obsažené v analytické a návrhové části jsou:

1. *„Obyvatelstvo, bydlení a občanská vybavenost,*
2. *Ekonomický rozvoj a trh práce,*
3. *Doprava a technická infrastruktura,*
4. *Životní a fyzické prostředí města,*
5. *Řízení a správa města“ (Strategie rozvoje statutárního města Zlín do roku 2020, 2012, s. 3–9).*

Kultura je v tomto dokumentu dále zařazena do oblasti obyvatelstvo, bydlení a občanská vybavenost jako kultura, sport a další volnočasové aktivity. Jsou zde specifikovány 3 opatření:

1. *„Podporovat organizaci kulturních, sportovních a dalších volnočasových aktivit na území města Zlína,*
2. *Podporovat výstavbu a modernizaci infrastruktury volného času na území města Zlína,*
3. *V rámci integrovaného řešení regenerace chátrajících a podvyužitých částí Baťova areálu podporovat vznik zábavní a kreativní zóny města Zlína“ (Strategie rozvoje statutárního města Zlín do roku 2020, 2012, s. 17–18).*

Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009–2020

Tento dokument je hlavním dokumentem Zlínského kraje s dlouhodobým výhledem na 22 let. Dokument byl aktualizován v roce 2013 a je v souladu se zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Je základním dokumentem Zlínského kraje a představuje rámcovou úpravu, na kterou jsou v průběhu platnosti navázány další dokumenty, které tuto Strategii rozpracovávají důkladněji. Časově zasahuje pro svou délku do dvou programových období Evropské unie, a to do období 2007–2013 a od 2014–2020. V druhém programovém období dochází k nové podobě kohézní politiky, která se stává hlavním zdrojem naplňování Strategie rozvoje Zlínského kraje. Dokument definuje vizi Zlínského kraje a obsahuje 4 základní pilíře jako:

- *„Konkurenceschopná ekonomika,*
- *Úspěšná společnost,*
- *Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova,*

- *Atraktivní region.*“

Na tyto pilíře dále navazují jednotlivé cíle, úkoly a opatření k dosažení těchto cílů. Celá Strategie udává podobu pravidel a změnu prostředí v regionu.

V níže uvedené tabulce jsou znázorněny cíle a úkoly pilíře atraktivní region SRKZ 2020. V rámci podpory kultury v tomto pilíři si Strategie klade 3 hlavní cíle. V návaznosti na tyto cíle jsou dále specifikovány úkoly vedoucí k naplnění těchto cílů a jednotlivá opatření, která jsou již detailněji rozpracována (Koncepce rozvoje organizací ZK – Zlín, 2015, s. 18, SRKZ 2020 – Zlín, 2009, s. 188–189, s. 206–209).

Tabulka 7 Pilíř SRKZ 2020 (SRKZ 2020 – Zlín, 2009; vlastní zpracování)

Pilíř	Cíle SRKZ 2020	Úkoly SRKZ 2020
Atraktivní region	Zvýšit konkurenceschopnost Zlínského kraje jako destinace cestovního ruchu	Rozvíjet lidské zdroje a síťování v cestovním ruchu
		Rozvíjet potenciál cestovního ruchu
		Zkvalitnit marketing a řízení cestovního ruchu v kraji
		Rozvíjet návazné aktivity v cestovním ruchu
		Budovat a rozvíjet koncepční zahraniční vztahy v cestovním ruchu
		Podpora rozvoje udržitelného cestovního ruchu
	Zajistit ochranu a rozvoj kulturního dědictví regionu	Pečovat o nemovité kulturní dědictví
		Pečovat o movité kulturní dědictví
		Pečovat o nehmotné kulturní dědictví
		Aktivně využívat kulturního dědictví pro rozvoj ČR
	Kulturní instituce sehrají roli významného nositele kulturnosti regionu	Více propojit kulturu a vzdělávání
		Budovat a rozvíjet koncepční zahraniční vztahy v kultuře
		Zlepšit dostupnost kultury

Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje 2013–2016

Jedná se o střednědobý dokument s výhledem do roku 2016, tj. na čtyři roky. Navazuje na SRKZ 2009–2020. Slouží k detailnějšímu rozvedení Strategie při zohlednění nového programového období na roky 2014–2020. Vznikl také z důvodu negativního vývoje ekonomiky spolu s makroekonomickou situací v EU. V současnosti není k dispozici aktualizovaná verze na navazující 4 roky. V pilíři Atraktivní region zde bylo vybráno a specifikováno 7 úkolů, které jsou dále rozvedeny do 16 opatření (Program rozvoje – Zlín, 2012, s. 4–5).

Plán rozvoje

Plán rozvoje je strategický dokument, který je zpracováván každoročně a obsahuje činnosti, díky nimž jsou naplňovány dlouhodobější dokumenty Zlínského kraje. Tento dokument je aktualizován v návaznosti na již zmíněnou Strategii rozvoje Zlínského kraje 2009–2020 (SRZK) a Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje (PRÚOZK) s délkou trvání 4 roky. Každoročně sestavovaný rozpočet Zlínského kraje je plně v souladu s veškerými aktivitami obsaženými v Plánu rozvoje na aktuální rok. V pilíři Atraktivní region zde bylo za rok 2017 uskutečněno celkem 15 aktivit s celkovou alokací 19 684 000 Kč. Pro rok 2018 je plánováno celkem 10 aktivit s celkovými finančními prostředky ve výši 38 187 000 Kč. Z celkového plánu bylo nejméně prostředků poskytnuto právě pro aktivity v rámci zvýšení konkurenceschopnosti ZK jako destinace kulturního ruchu, a také na další aktivity v oblasti kultury. Důvodem je převaha neinvestičních projektů a nižší podpora ze SF v programovém období 2014–2020 oproti období předcházejícímu (Plán rozvoje – Zlín, 2017, s. 1–8).

Koncepce rozvoje místní kultury na léta 2015–2024

Zlínský kraj si klade za cíl podporu rozvoje místní kultury, a to především v návaznosti na folklórní tradice. Koncepce rozvoje místní kultury na léta 2015–2024 je rozdělena na analytickou část, která zkoumá aktuální místní aktéry, i když pro ně v současnosti neexistuje ucelená definice, akce místní kultury, výdaje obcí a kraje na podporu kultury, jsou zde uvedeny příklady dobré praxe a v neposlední řadě je vše shrnuto do souhrnné SWOT analýzy. Koncepce plně navazuje na předchozí verzi na období 2009–2013 a zdůrazňuje možnost financování kultury ze Strukturálních fondů EU, a to s ohledem na programové období v průběhu let 2014–2020. Koncepce si na základě vyhodnocení SWOT analýzy klade za cíl následující:

- *„Zefektivnit strukturu výdajů ZK na místní kulturu a zvyšovat jejich podíl na celkových výdajích,*
- *Zlepšit propagaci a prezentaci místní kultury ve vztahu k cestovnímu ruchu,*
- *Zlepšit vazby mezi jednotlivými aktéry místní kultury,*
- *Zlepšit akceschopnost aktérů místní kultury při využití alternativních zdrojů financování za účelem snížení jejich závislosti na obecních zdrojích veřejné podpory“ (Koncepce rozvoje místní kultury na léta 2015–2025, Zlín, 2015, s. 3–20).*

Koncepce rozvoje organizací Zlínského kraje v oblasti kultury pro období let 2015–2024

Tato Koncepce se zabývá problematikou rozvoje organizací v oblasti kultury, pro které je Zlínský kraj zřizovatelem. Jedná se celkem o 8 organizací ve formě příspěvkových organizací a jedné obecně prospěšné společnosti. Jedná se o soubor opatření vedoucí k podpoře rozvoje kultury těchto organizací a zvyšování jejich kvality. Dokument je v souladu se Strategií rozvoje Zlínského kraje na období 2009–2020, a to zejména s cílem zvýšení atraktivity regionu pro obyvatele i návštěvníky. Mezi další dokumenty Zlínského kraje, které jsou zohledňovány z hlediska platnosti a časového trvání do dalšího období patří Koncepce rozvoje kulturních zařízení ZK na léta 2009–2013, Strategie rozvoje marketingu a propagace organizací ZK v oblasti kultury na období 2012–2016, Plán realizace modelu efektivního řízení Krajského kulturního a vzdělávacího centra (Koncepce rozvoje organizací ZK– Zlín, 2015, s. 1–18).

V Koncepci jsou vytyčeny cíle pro jednotlivé oblasti činnosti organizací a v návaznosti na ně jsou stanoveny priority jako:

1. „Zlepšení technickoprovozních podmínek pro činnost organizací,
2. Stabilní personální oblast,
3. Rozvoj sbírkových a knihovních fondů,
4. Rozvoj služeb a zvyšování kvality činnosti,
5. Využití potenciálu spolupráce,
6. Zvýšení finanční soběstačnosti organizací.“ (Koncepce rozvoje organizací ZK– Zlín, 2015, s. 126)

5.5 Kulturní aktéři města

Ve Zlíně je velký počet kulturních aktérů od organizací, které jsou zřízeny Zlínským krajem, přes organizace zřízeny Statutárním městem Zlín a organizace, které jsou podporovány a čerpají finance z Kulturního fondu města. Významnou roli v regionu hraje také Zlínský kreativní klastr a neziskové organizace. Další aktéry lze zařadit do soukromého sektoru. Kulturní život ve městě je ovlivněn i činností studentů a obyvatel města.

5.5.1 Zlínský kreativní klastr

Je prvním kreativním klastrem v České republice, kdy mapování kreativních průmyslů provedla Lia Ghilardi, se vznikem v lednu roku 2016. Navazuje na činnost pracovní skupiny Kreativní Zlín a je podporován Statutárním městem Zlín a Zlínským krajem a klade si za cíl

zejména udržitelnost talentů díky optimální infrastruktuře a odpovídající kulturní nabídce. Vize Zlínského kreativního klastru zní: „*Naší vizí je, že město Zlín a Zlínský kraj budou v roce 2020 představovat jedno z nejvýznamnějších center kreativních průmyslů České republiky, a to zejména v oblastech designu, audiovizu, marketingových komunikací a architektury.*“ Ve Zlíně se nachází také **centrum kreativních průmyslů a podnikání UPPER**, které je podporováno fakultou Multimediálních komunikací UTB a poskytuje zázemí a podporu studentům při nastartování vlastní kariéry.

Dále Zlínský kreativní klaster identifikoval 10 hlavních cílů v oblastech:

- „*Vytváření podmínek pro udržení kreativní třídy v regionu,*
- *Zajištění růstu významu regionu jako centra kreativních průmyslů,*
- *Rozvíjení poptávky po kreativním produktu,*
- *Uvolnění kreativity veřejnosti*“ (Kreativní Zlín, ©2018, upper.utb, 2018).

5.5.2 Kulturní instituce Zlínského kraje

Zlínský kraj zřizuje instituce:

- *14/15 Baťův institut,*
- *Filharmonie Bohuslava Martinů,*
- *Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně,*
- *Knihovna Františka Bartoše,*
- *Muzeum jihovýchodní Moravy.*

14/15 Baťův institut, příspěvková organizace se vznikem 1. 4. 2012 je hlavní organizací ZK, která má v kompetenci správu kulturně vzdělávacího centra se sídlem v budovách 14. a 15. areálu. Jedná se o tzv. kulturní centrum Zlína, které se pyšní označením moderní unikát Evropy. Dále zabezpečuje podporu příspěvkových organizací, pomáhá s koordinací jejich činností a naplňování předmětu činnosti pro Krajskou knihovnu Františka Bartoše, Krajskou galerii výtvarného umění a Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně. Během roku se zde konají různé kulturní akce jako koncerty, autorská čtení nebo konference. V roce 2017 se návštěvnost vyšplhala na 116 665 návštěvníků v rámci expozice Princip Baťa (Koncepte rozvoje organizací ZK– Zlín, 2015, s. 32–33, 14-15, ©2018, ccrvm, ©2018).

Filharmonie Bohuslava Martinů je obecně prospěšnou společností, která od roku 2011 sídlí v Kongresovém centru Zlín. Nachází se zde dva sály – velký sál, který pojme kapacitu 900 posluchačů a malý komorní sál s kapacitou pro 100 posluchačů. Filharmonie nese odkaz

díla českého předního skladatele Bohuslava Martinů. Činnost Filharmonie lze rozdělit do základní činnosti jako tři abonentní řady, dále na další koncertní činnost ve Zlíně, spolupráce s dalšími umělci a hudebními soubory, s rozhlasem a televizí, pořádá každoroční zahraniční turné a v neposlední řadě hostuje na dalších významných hudebních událostech v celé České republice. Je také pořadatelem mezinárodních festivalů ve Zlíně jako Talentinum nebo Filharmonie Moravie. V abonentních a mimořádných koncertech návštěvnost v roce 2016 dosáhla 31 181 posluchačů a výchovné koncerty navštívilo 16 648 posluchačů. (Koncepce rozvoje organizací ZK– Zlín, 2015, s. 33, filharmonie-zlin, ©2018).

Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně, příspěvková organizace se podílí na naplňování výtvarného života v regionu a je velkým přínosem pro Zlín z hlediska kultury. Zaměřuje se zejména na české a slovenské umění a architekturu od 19. století. A ve svém portfoliu nabízí stálou expozici v komplexu 14. budovy, výstavy, sbírky uměleckých děl a podílí se také na vzdělávacích programech pro širokou veřejnost, kdy si klade za cíl utvářet unikátní místo pro setkávání. Za rok 2017 galerii navštívilo 21 660 návštěvníků. (galeriezin, ©2018, ccrvm, ©2018).

Krajská knihovna Františka Bartoše, příspěvková organizace je zřízena Zlínským krajem a je hlavní a největší knihovnou Zlínského kraje s přibližně 5 000 tisíci dokumenty ve svém fondu. Krajská knihovna má svou vlastní strategii – koncepcí rozvoje Krajské knihovny Františka Bartoše ve Zlíně v letech 2017–2021. Ústřední knihovna sídlí v areálu 14/15 Bařova institutu a své další obvodní knihovny realizuje se sídlem na Dílech, Jižních Svazích a v Malenovicích. Za rok 2016 knihovní fond činil 549 347 knih (kfbz, 2018).

Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, příspěvková organizace se v roce 2013 přemístilo také do prostor 14/15 Bařova institutu ve starém továrním komplexu a má zde vyhrazeny pro svou činnost dvě podlaží pro krátkodobé expozice a pro stálou expozici Princip Bařa, dále je zde expozice Františka Bartoše, badatelna, knihovna a také edukační místnost. V roce 2017 Muzeum JVM navštívilo 25 885 návštěvníků (muzeum-zlin, ©2011, ccrvm, ©2018).

5.5.3 Kulturní organizace Statutárního města Zlín

Statutární město Zlín zřizuje organizace:

- *Městské divadlo Zlín,*
- *ZOO a zámek Zlín–Lešná,*

- *Filharmonie Bohuslava Martinů* (Program podpory rozvoje kultury– město Zlín, 2014, s. 4–6).

Městské divadlo Zlín reprezentuje město Zlín a Zlínský kraj na divadelním poli a patří v celorepublikovém měřítku mezi nejuznávanější divadla. Bylo založeno v roce již v 1946 a od té doby prošlo řadou změn. Stalo se pořadatelem mnoha divadelních akcí a divadelnímu souboru se dostalo mnoha ocenění. Mezi nejvýznamnější patří tradiční festival Setkání – Stretnutie v kombinaci české a slovenské inscenační scény. Návštěvnost Městského divadla Zlín v posledních letech stoupá, v roce 2015 navštívilo divadlo rekordních 125 553 diváků (divadlozlin, ©2018).

Dále také divadlo Malá scéna Zlín o. p. s. patří ke kulturnímu dění ve Zlíně. Je podporováno Statutárním městem Zlín a v historii prostory dnešního divadla patřily k Městskému divadlu Zlín. Sídlí v komplexu společně se Základní uměleckou školou Zlín (divadlozlin, ©2018, malascenazlin, ©2007).

ZOO a zámek Zlín–Lešná, příspěvková organizace patří k nejnavštěvovanějším zoologickým zahradám v České republice a těší se celoevropskému významu. Každý rok ZOO navštíví více než 650 000 návštěvníků nejen z České republiky. Zřizovatelem je Statutární město Zlín. ZOO se pyšní rekordem v počtu návštěvníků, v roce 2017 činila návštěvnost 630 320 lidí, což je nejvíce za posledních sedmdesát let (zoozlin, ©2017, ccrvm, ©2018).

Alternativa – kulturní institut Zlín od roku 2003 je Alternativa kulturním institutem, který spadá pod odbor kultury a památkové péče Magistrátu města Zlína. Sídlí v Kolektivním domě, který díky své poloze, dobré dopravní dostupnosti a architektuře patří k vyhledávaným místům pro kulturní život ve městě. Disponuje kvalitním technickým vybavením. Prostory jsou k dispozici nejen pro kulturní aktivity, ale slouží také ke vzdělávacím a společenským událostem, mají širokou škálu využitelnosti jako například od výstavní, hudební, divadelní činnosti, přehlídky, filmové kluby až po školení, veletrhy a benefiční akce aj. (zlin, ©2018e).

Zlínský zámek, o. p. s. je významným hráčem na poli lokální kultury města. Pořádají se zde výstavy a kulturní akce různého druhu. Je prostorem, kde se odehrává část ZLÍN FILM FEST nebo například ZLÍN DESIGN WEEK, odehrává se zde také část Zlínského filmového léta s projekcí filmů. V budově Zlínského zámku je také kavárna a samotný zámek je zastřešující organizací pro Galerii Václava Chada (zlinzkyzamek, 2018).

Živý Zlín vznikl za spolupráce Městského divadla Zlín společně se Statutárním městem Zlín. Hlavní myšlenou projektu je poskytnout veřejnosti možnost se zdarma setkávat na veřejných místech při různých akcích a aktivitách v rámci kulturních, sportovních či společenských událostí. Sami obyvatelé města mají možnost se podílet na iniciování projektů, pomáhat při realizaci a v neposlední řadě se stát lokálními aktéry kulturního života ve městě. Velké množství samotných organizací i jednotlivců předkládají výzvy k projektům a sami je iniciují. V příloze I. bakalářské práce se nachází program Živého Zlína na rok 2017 (zivy-zlin, ©2018).

Zlínský Klub 204 zahájil činnost v roce 2014 jako komunitní projekt města, kdy v nově zrekonstruované budově jsou poskytnuty prostory pro hudební činnost a také slouží jako sklad notového archivu a dalších souborů věcí souvisejících s tvorbou například Velký dechový orchestr města Zlína nebo Avion big band. Jsou zde dva taneční sály vymezeny také pro folklorní soubory. Je k dispozici klubová místnost určená pro spolky, kde je možné pořádat lektorské přednášky. Návštěvnost Zlínského klubu 204 v roce 2015 dosáhla 42 060 návštěvníků, přičemž odhad pro rok 2015 činil 26 280 návštěvníků (zlin, ©2018f,j).

Tabulka 8 Přehled kulturních organizací, Zlín (zlin, ©2018i)

Organizace	Počet
Divadlo	2
Dechová hudba a mažoretky	5
Film	1
Filharmonie	1
Folklór	18
Galerie	3
Soukromé galerie	7
Hvězdárna	1
Jazzová hudební tělesa	5
Pěvecké sbory	5

Ve výše uvedené tabulce jsou zachyceny jednotlivé segmenty kulturního dění ve Zlíně, buď je Statutární město Zlín zřizovatelem těchto organizací, nebo se podílí na jejich financování z Kulturního fondu města. Je zřejmé, že největší zastoupení a podporu ze strany Zlína má zejména oblast folklóru, což také koresponduje se strategickým dokumentem Koncepce

rozvoje místní kultury na léta 2014–2020, kdy si tato koncepce klade za cíl podporu rozvoje místní kultury s kladením důrazu na folklorní tradice.

Nestátní neziskové organizace patří ve Zlíně k důležitým aktérům v oblasti kultury. V níže uvedené tabulce je zachycen jejich počet dle právní normy v celém Zlínském kraji rozděleném na jednotlivé okresy. Celkově bylo na území kraje k 1. 8. 2016 zřízeno 6 520 nestátních neziskových organizací. Město Zlín disponuje největším počtem NNO v rámci okresů kraje. Toto mapování je velmi obtížné a někdy nevypovídá o skutečně aktivních organizacích z důvodu, že svou činnost již neprovozují a nebyly smazány z rejstříku. Největší podíl ve Zlíně na NNO mají právě kulturní organizace.

Tabulka 9 NNO dle právní normy ZLK pro rok 2016 (kr-zlinsky, 2018b)

Okres	Círky a náboženské spol.	Nadace	Nadační fond	O. p. s.	Pobočný spolek	Spolek	Školská práv. osoba	Ústav	Kraj
Kraj	250	21	100	129	1580	4412	10	18	6520
Kroměříž	64	2	10	19	322	864	2	5	1288
Uherské Hradiště	59	8	11	28	364	1041	3	4	1518
Vsetín	65	6	51	36	362	989	2	1	1512
Zlín	62	5	28	46	532	1518	3	8	2202

Nově ve Zlíně odstartoval první ročník participativního rozpočtu s názvem **Tvoříme Zlín**, který by měl zlepšit vnitřní prostor Zlína a jednotlivé projekty budou podány ze stran obyvatel města. Návrhy projektů mohou být tedy podány i v rámci podpory kultury ve smyslu oprav budov nebo budování kulturní infrastruktury. Pro rok 2019 bude poskytnuta částka pro tento projekt ve výši 5 000 000 Kč a projekty, které budou splňovat pravidla a budou vyhodnoceny ze strany Statutárního města Zlína jako realizovatelné, podlehnou veřejnému hlasování, které se uskuteční na podzim roku 2018. V následující tabulce je zachycen časový harmonogram projektu Tvoříme Zlín.

Tabulka 10 Harmonogram projektu Tvoříme Zlín (demokracie2.1., 2018)

Termín	Aktivita
1. 3. 2018	Začátek předkládání návrhů
30. 4. 2018	Konec předkládání návrhů
1. 3. – 31. 7. 2018	Posouzení proveditelnosti
1. 8 – 30. 9. 2018	Veřejná setkání
1. 11. 2018	Začátek veřejného hlasování
30. 11. 2018	Konec hlasování
1. 12. 2018	Zveřejnění výsledků

Termíny pro podávání návrhů prostřednictvím formuláře na stránkách Statutárního města Zlína byly od 1. 3. 2018 do 30. 4. 2018. Bylo možné podat návrhy na dva druhy projektů, a to na malý projekt do 500 000 Kč a velký projekt do 1 000 000 Kč. Realizován bude počet projektů do vyčerpání alokace. Tvoříme Zlín je novým projektem, který doplňuje již fungující spolupráci obyvatel Zlína se Statutárním městem Zlín, která již dlouhodobě probíhá prostřednictvím komisí místních částí a jejich kanceláří a prostřednictvím veřejných setkání Rady města Zlína s občany (tvorimezlin, 2018).

5.6 Kulturní akce města

Kulturní akce ovlivňují ve velké míře společenský život občanů. Město Zlín disponuje velkým počtem kulturních akcí různého druhu. Je velmi složité zmapovat veškeré kulturní akce na území Zlína z důvodu jejich počtu a neexistuje ucelená statistika shrnující tyto akce. Portfolio kulturních akcí je opravdu široké a každoročně se zde koná řada mezinárodních festivalů a kulturních akcí jako Mezinárodní festival pro děti a mládež, divadelní festival Setkání, Mezinárodní festival mladých koncertních umělců Talentinum, Mezinárodní hudební festival Filharmonie Moravie. Mezi velká lákadla Zlína patří zejména tradiční sportovní událost Barum Czech Rally Zlín. Do velké míry se Statutární město Zlín a Zlínský kraj podílí na financování těchto kulturních událostí. Kulturní akce pořádané na území Zlína a Zlínského kraje jako celku mají pozitivní vliv na návštěvnost regionu, kdy v roce 2017 došlo k nárůstu návštěvníků kraje v průměru o 5 % a podle ČSÚ do Zlínského kraje zavítalo 721 332 hostů. V průměru zde návštěvníci stráví 3 noci (zlin, ©2018g, kr-zlinsky, 2018).

V následující tabulce jsou uvedeny dílčí nejdůležitější kulturní akce pořádané na území města Zlína, včetně termínů jejich konání. Každoročně jsou v průběhu vánočních svátků pořádány

vánoční trhy na hlavním náměstí ve Zlíně, doplněné o bohatý doprovodný program (Krajský úřad Zlínského kraje, 2018a).

Tabulka 11 Nejdůležitější kulturní akce ve Zlíně (ic-zlin, 2018; vlastní zpracování)

Název akce	Termín konání
Velikonoční jarmark na náměstí Míru	Dle termínu Velikonoc
Den Země	Duben
Neznámá země	Duben
Zlín Design Week	Duben
Květinový jarmark na náměstí Míru	Duben
Oslavy 1. máje	Květen
Celostátní soutěž Do práce na kole	Květen
Setkání/Stretnutie	Květen
Finále Czechtalent	Květen
Noc kostelů	Květen
Muzejní noc	Květen/červen
Mezinárodní festival filmů pro děti a mládež	Květen/červen
Vydržíš, co primátor?	Červen
Zlínské filmové léto	Červen/srpen
Zlínské besedování	Srpen, jednou za dva roky
FEDO	Srpen, jednou za dva roky
Truck sraz	Srpen
Barum Czech Rally Zlín	Srpen
Kejklířský jarmark na náměstí Míru	Září
Den Zlínského kraje	Říjen
Harmonia Moraviae	Říjen
Mezinárodní festival outdoorových filmů	Listopad
Adventní čas a Vánoční jarmark na náměstí Míru	Prosinec

Dle kalendáře akcí Turistického informačního portálu města Zlína se ve městě v časovém horizontu od března 2018 do konce roku uskuteční 187 plánovaných akcí, které zahrnují například i nejrůznější výstavy.

Dále v příloze č. I jsou zaznamenány další akce pořádané ve Zlíně v rámci projektu Živý Zlín, a to v programu akcí pro rok 2017. Tento projekt běží již pátým rokem. Akce se konají od dubna do listopadu a samotní obyvatelé a jiné subjekty se mohou zapojit do jednotlivých akcí, iniciovat je a podílet se na jejich pořádání.

V příloze č. II se nachází seznam kulturních akcí na území Zlína, které se uskutečnily v roce 2014. Data pochází z interního dokumentu Zlínského kraje. V současné době je tato část databáze zastaralá a neaktuální. Vývoj kulturních akcí má rostoucí tendenci, co do jejich počtu a nejrůznějších aktivit. Dále je zřejmá nejednotnost informací z internetových portálů a neexistuje v současné době aktuální databáze aktérů na daném území. V roce 2014 proběhlo mapování kulturních aktérů v rámci Zlínského kraje, avšak tato databáze je již neaktuální pro současné potřeby, což je zřejmé z II. přílohy.

5.7 Komunikace s veřejností

Oblast komunikace s veřejností je velmi důležitá. Je požadována vysoká úroveň sdělovacích prostředků, jež vedou k uspokojení potřeb nejen konzumentů, ale také k naplnění potřeb jednotlivých kulturních institucí. Výčet kulturních akcí pořádaných na území města Zlína můžeme nalézt na oficiálních stránkách Statutárního města Zlína – www.zlin.eu.

Je zřízen Turistický informační portál města Zlína (www.ic-zlin.cz), kde nalezneme kalendář nejdůležitějších akcí, které jsou na území města pořádány. V sekci s názvem „kultura“ nalezneme informace o muzeích, galeriích, Filharmonii Bohuslava Martinů, Alternativě, Zlínském Klubu 204, hvězdárně, a v neposlední řadě informace o zpěvu a tanci. Důležité je ovšem podotknout, že v sekci „akce“ nejsou obsaženy veškeré kulturní události pořádané na území města, ale pouze ty nejdůležitější akce. V kalendáři akcí můžeme naléznout přehledné znázornění termínů kulturních aktivit. Je však otázkou, zda tento portál plní funkci, pro kterou byl zřízen, tedy informovat obyvatele a návštěvníky o kulturních událostech a dalším dění ve Zlíně. Dle zástupce Živého Zlína, zde chybí jiný portál, který by stmeloval veškeré organizace a aktéry kulturního dění tak, aby se docílilo ucelenosti systému, a především přehlednosti v pořádaných akcích, kterých je ve Zlíně opravdu mnoho. Dále se lze informovat o dění ve Zlínském kraji na internetových stránkách www.zlin.cz. Sekce akce je dále rozdělena na události v oblasti divadla, hudby, sportu, akcí pro děti, výstav, plesů a ostatních akcí. Na tento portál je možné zdarma přidávat informace o probíhajících akcích ve Zlínském kraji. Mezi další informační portál můžeme zařadit www.jsemzezlina.cz, kde nalezneme informace o nejrůznějších akcích pořádaných ve Zlíně, a to především v sekci kultura nebo zábava. Většina těchto portálů dále nabízí informace o ubytování, stravování, dopravní dostupnosti a dále informace užitečné při návštěvě Zlína.

Okno do kraje je měsíční magazín Zlínského kraje, kde je pojednává, mimo jiné, o kultuře a kulturních akcích pořádaných ve Zlínském kraji a o aktuálních novinkách, které se za

uplynulý měsíc udály. Magazín Zlín je měsíční magazín Statutárního města Zlín, který v samotném závěru obsahuje přehled kulturních a sportovních akcí pořádaných na území města pro nadcházející měsíc. Město Zlín má také dlouholetou tradici v komunikaci s obyvateli města prostřednictvím veřejných zasedání s Radou města. V neposlední řadě zde již po mnoho let úspěšně fungují sítě místních částí s kanceláři, které významně usnadňují komunikaci s občany (oknodokraje, 2018, izlin, 2018).

5.8 Zhodnocení stavu a identifikace problémů

Cílem výzkumu je na základě vlastní analýzy a z rozhovorů s místními aktéry kulturního dění ve Zlíně identifikovat současný stav kulturních aktivit a navrhnout opatření pro podporu rozvoje těchto kulturních aktivit. Kvalitativní výzkum sběru dat byl prováděn prostřednictvím semi-strukturovaných rozhovorů, kde byly položeny respondentům tři základní otázky. Tyto otázky byly koncipovány jako otevřené, a tudíž byl respondentům poskytnut otevřený prostor pro vyjádření.

Rozhovory probíhaly v závislosti na časových možnostech účastníků, převážně v rozmezí vždy 30–40 minut. Celkem bylo osloveno 9 aktérů místní kultury se žádostí o poskytnutí rozhovoru, ale pouze se 7 aktéry se podařilo rozhovor uskutečnit. V rámci zachování anonymity nejsou při vyhodnocení uváděna jména respondentů. Jednalo se o zástupce veřejného, neziskového i soukromého sektoru.

Otázka č. 1: Jaké vnímáte bariéry rozvoje současného stavu kulturních aktivit?

Jako první byla položena otázka, jaké jsou bariéry rozvoje kulturních aktivit ve Zlíně. Většina respondentů uvedla, že vidí jako největší problém **absenci sálu pro konání kulturních akcí** s tanečním parketem a dostatečným zázemím pro účastníky, kde by si pořadatelé mohli vše zabezpečit sami, tzn. včetně vlastního občerstvení. Uvedli, že Kongresové centrum je pro takové akce příliš „oficiální“ a velké, vnitřní bary Kongresového centra jsou pronajaté jiným subjektům a sály na IH Moskva nebo na Čepkově jsou příliš malé. Jeden z respondentů uvedl: „*Za poměrně velký nedostatek považuji absenci sálu pro konání „obyčejných“ akcí o kapacitě cca 300 až 400 osob plus taneční parket – nejrůznějších bálů a podobných kulturních akcí.*“ S kulturní infrastrukturou také souvisí absence **filmového klubu** s vhodnou akustikou a vybavením. Jako další bariéra rozvoje byla identifikována **absence instituce**, která by komunikovala s činiteli v kulturní sféře a byla by schopna marketingově fungovat a podporovat aktivity nejen pro rodiny s dětmi, ale také

pracovat se studenty a se studentskou unií, aby jednotlivé aktivity nebyly realizovány odděleně. Měla by zapojit další aktéry do kulturního dění a dále přispívat by k navázání spolupráce mezi jednotlivými segmenty. Jako další problém rozvoje bylo identifikováno velké množství kulturních aktivit, kdy jsou často tyto **akce pořádány ve stejném termínu** a lidé již ztrácí přehled o kulturním dění ve městě. Je zřejmá **absence člověka/instituce**, která by dění koordinovala, a to nejen ze strany akcí pořádaných Statutárním městem Zlínem, ale v rámci veškerého kulturního dění. Již několik let je diskutovaným tématem internetový web, který by sjednocoval veškeré dění a aktéry v oblasti kultury. Tento web v současné době stále chybí. Dalším aspektem, který tvoří bariéru v rozvoji, je úbytek aktivních členů podílejících se na realizaci činností spolků a jejich aktivit. Z dlouhodobého hlediska ubývá také dobrovolníků. Veškeré akce jsou výrazně zatíženy **vysokou mírou administrace**. Další bariérou je poměrně nízká **uplatnitelnost absolventů** kreativních oborů. Pro oblast lokální produkce představuje velkou bariéru financování, respondent uvedl: *„Nejpodstatnější bariérou rozvoje současné kulturní scény jsou bezesporu finance, jež zejména v neziskové kulturní sféře chybí. Komerční projekty se nějak užíví, u těch ostatních je nezbytně nutné dodávat dotační podpory.“*

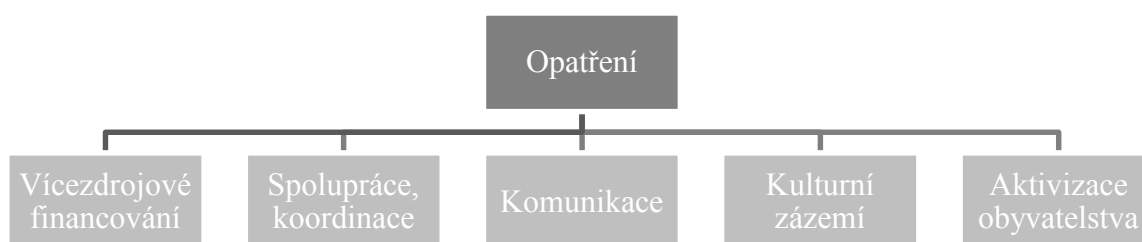
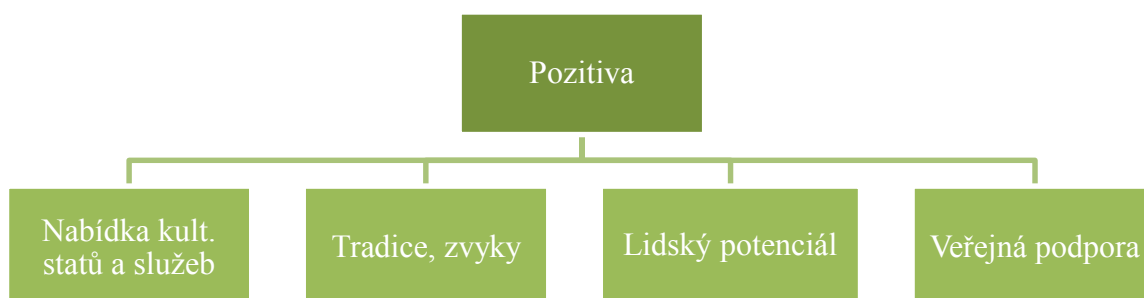
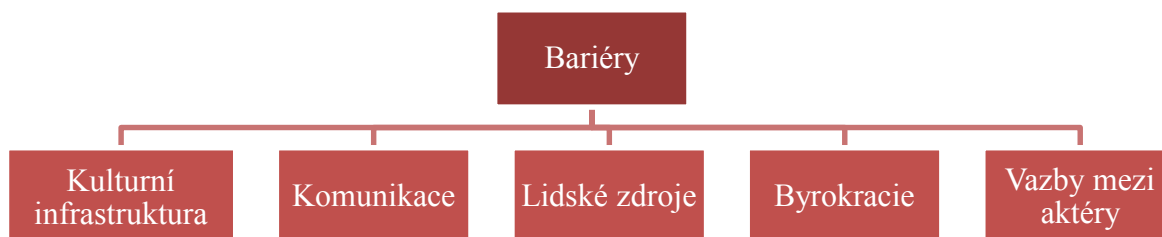
Otázka č. 2: Jaká jsou pozitiva současného stavu kulturních aktivit?

Další otázkou, která byla položena respondentům bylo identifikovat pozitiva stavu kulturních aktivit města. Jedno z hlavních pozitiv spočívá v **lidském potenciálu města**. Respondent uvedl: *„Za klad považuji lidský potenciál ve městě. Zlínská ZUŠ vychovává v mnoha oborech odborníky a vycházejí odsud lidé, kteří jsou činní v lokální kultuře. Zlín je také univerzitním centrem, kdy obzvlášť studenti z FMK se často aktivně podílejí na kulturním dění ve městě. Z pohledu většiny respondentů bylo jednoznačně identifikováno pozitivum **pestrosti kulturních a společenských akcí**. Obyvatelé Zlína mají tedy k dispozici velké portfolio kulturních akcí a mohou si sami zvolit, kterou akci preferují a navštíví. Respondent uvedl, že vnímá za pozitivum *„Pestrost kulturních a společenských aktivit ve Zlíně v posledních letech neuvěřitelně vzrostla, není již v podstatě možné vše navštívit a je velmi těžké udržet si přehled o všech vernisážích, koncertech, představeních, přednáškách, besedách, trzích a akcích na otevřeném prostoru.“* Dále je zde výrazné pozitivum obyvatel v podobě **uvědomování si kulturních tradic, zvyků, sounáležitosti s krajem a místem**. Další pozitivum v lokálním měřítku je vzrůstající zájem veřejnosti o kulturní projekty. Kultura je ve Zlíně značně podporována z veřejných rozpočtů, což je často velkým pozitivem.*

Otázka č. 3: Jaké jsou Vaše návrhy na opatření vedoucí ke zlepšení současného stavu?

Návrhy opatření respondentů, která by vedla ke zlepšení současného stavu kulturních aktivit ve Zlíně byly různorodé. Většina respondentů se shodla na tom, že je zapotřebí **zlepšit komunikaci** mezi jednotlivými institucemi a aktéry. Ve Zlíně je vnímána absence konkrétní instituce či jedinců, kteří by byli schopni komunikovat s těmito organizacemi, což by umožnilo vznik velkých projektů založených na spolupráci aktérů, a především vznik nových kulturních akcí. Respondent uvedl, že: „*Je potřeba mít lidi, „hlavičku“, která toto bude mít úkolem. Již 6 let se hovoří o fungování jednoho webu, nejlépe pod vedením města, který by uváděl všechny organizace pohybující se v oblasti kultury a sportu ve Zlíně. Snahy jsou tady léta, ale bohužel tento internetový web ve Zlíně stále chybí. Ve Zlíně je zapotřebí lepší komunikace, respondent uvedl, že je nezbytné: “Iniciovat zlepšování komunikace mezi podporovateli kulturních aktivit jako jsou město, kraj či ministerstvo tak, aby to ve výsledku vedlo k navýšení a lepšímu zaměření finančních toků směrem ke kulturním projektům. Pokud budou tyto subjekty na lokální úrovni společně koordinovat své kroky, jistě to povede ke zkvalitnění kulturního zázemí.*“ Dalším návrhem na opatření ze strany pořadatelů akcí je zejména **lepší řešení zpětné vazby** a tím i **snížení byrokracie**, která s organizací souvisí. Respondent uvedl: *Nevnímám zpětnou vazbu, která momentálně probíhá pouze ve vygenerování dokladů a podání čestného prohlášení, kolik akci navštívilo lidí jako směrodatnou pro úspěšnost dané kulturní akce. Nejsme velké město a zpětná vazba by měla být osobnější.* Respondenti navrhují zejména zapojení se do aktivního **vyhledávání nových členů** spolků a dalších organizací a **zapojování dobrovolníků** do kulturního dění, což je nezbytné pro správné fungování kulturní oblasti. Mělo by se začínat již výchovou dětí a mládeže. Tím by došlo k lepší organizaci jednotlivých institucí, snížení nákladů a také k **participaci aktérů na společných projektech**, což si Zlínský kraj klade za svůj cíl. Díky spolupráci aktérů kulturního dění na projektech a aktivitách by došlo k vyřešení koncepce, jak respondent uvedl: „*Zlín by nadále nebyl chápán jako pouze město, ale jako kulturní krajské centrum.*“ Kulturní vyžití ve Zlíně je sice adekvátní, ale měla by se provést analýza trhu a díky tomu být navržena **optimální cenová hladina kulturních statků**. Je úlohou Statutárního města poskytnout výhodné cenové vstupné tak, aby nebyly vyselektovány některé skupiny (studenti, senioři, rodiny s dětmi). Ve Zlíně je zřetelná absence kulturního domu, či **kulturního sálu** střední velikosti, s dostatečným zázemím pro účinkující.

Kódování odpovědí po konzultaci s jednotlivými respondenty:

6 NÁVRHY OPATŘENÍ K PODPOŘE ROZVOJE

Spolupráce aktérů v oblasti kultury je velmi důležitým prvkem kulturního dění na daném území a spolu s dobrou informovaností obyvatel o nabízených službách vede k uspokojení potřeb obyvatel města, ale i k uspokojení potřeb jednotlivých institucí či osob, pořádajících tyto akce. Z rozhovorů s aktéry jednoznačně vyplynulo, že je třeba docílit lepší a efektivnější komunikace mezi jednotlivými institucemi a aktéry, sjednotit chápání Zlína jako kulturního centra regionu a případně zajistit vybudování kulturního sálu pro konání kulturních akcí. Portfolio akcí je bohaté, ale pro návštěvníky je často těžké si udržet přehled o kulturním dění a mnohdy se tyto akce překrývají. Mělo by dojít ke sjednocení aktérů a podílení se na společné participaci na projektech a rozvoji kulturních aktivit ve městě. Měla by proběhnout adekvátní analýza trhu a na jejím základě navrhnout optimální cenovou hladinu kulturních statků. Pro eliminování výše popsanych potřeb navrhuji následující opatření.

6.1 Den s kulturou

Smyslem tohoto opatření je prezentace všech aktérů kulturního dění ve Zlíně a zlepšení vzájemných vazeb, nejedná se o jednorázovou akci, tato akce by se měla opakovat dále v průběhu let. Očekává se zapojení přibližně 150 aktérů. Návrh opatření je určen pro Statutární město Zlín s přilehlými obcemi. V návaznosti na toto setkání by mohlo dojít k navázání nových partnerství pro další vývoj kulturních aktivit ve Zlíně a aktéři by se mohli podělit o své zkušenosti. Díky tomuto setkání dojde k mapování současných aktérů v kulturní sféře na území města a vytvoření aktuální databáze. Do projektu by měla být zapojena i široká veřejnost, aby se dostalo do povědomí celé nabízené portfolio akcí a služeb dostupných ve městě. Spolupráce by měla vycházet z kombinace veřejného, soukromého a neziskového sektoru včetně spolupráce se studenty. Pro návštěvníky by toto setkání aktérů mohlo podnítit zájem o aktivní zapojení se do kulturního dění ve Zlíně, nebo získat lepší přehled o volnočasových aktivitách.

Pro potřeby organizace této akce by měla být zřízena pracovní pozice, která by měla mít ve své agendě úkol podporovat aktivní komunikaci mezi jednotlivými institucemi města, spolky, studenty, občany i podnikateli, a také získání lepší zpětné vazby a podnětů pro další vývoj kulturních aktivit ve městě – mimo veřejná projednávání mimo setkání Rady města s občany a komisí místních částí.

Dalším výstupem by měla být návaznost na lepší zpětnou vazbu kulturních akcí a osobnější jednání v této oblasti, tvorba nového informačního webu, který by podával aktuální informace a přehled o kulturním dění ve Zlíně.

Návaznost na specifické cíle **Koncepce rozvoje místní kultury na léta 2015–2024**:

- „Zlepšit vazby mezi jednotlivými aktéry místní kultury,
- Zlepšit akceschopnost aktérů místní kultury při využití alternativních zdrojů financování za účelem snížení jejich závislosti na obecních zdrojích veřejné podpory.“

Návaznost na specifické cíle **Koncepce rozvoje organizací Zlínského kraje v oblasti kultury pro období let 2015–2024**:

- „Rozvoj služeb a zvyšování kvality činností,
- Využití potenciálu spolupráce.“

Návaznost na opatření **Strategie rozvoje Statutárního města Zlína do roku 2020**:

- „Podporovat organizaci kulturních, sportovních a dalších volnočasových aktivit na území města Zlína.“

Návaznost na desatero hlavních cílů **Zlínského kreativního klastru** v rámci oblasti uvolnění kreativity veřejnosti:

- „Podpora komunitních aktivity a kulturních aktivit využívajících veřejný prostor.“

Harmonogram: akce bude probíhat po dobu jednoho dne, avšak harmonogram celé akce je naplánován následovně:

Tabulka 12 Harmonogram události (vlastní zpracování)

Aktivity	Termín realizace
Zahájení projektu	Leden
Oslovení aktérů	Leden–březen
Participace aktérů	Březen–říjen
Marketing a propagace	Březen–září
Příprava místa konání	Září
Realizace projektu	Září
Vyhodnocení události	Září–říjen
Vyhodnocení dotazníkového šetření	Září–říjen
Vytvoření databáze aktérů a akcí	Září–říjen
Ukončení projektu	Říjen

Celá akce bude probíhat od ledna do října roku 2019. Některé aktivity se budou odehrávat současně, jiné samostatně a budou na sebe navazovat. Nejdůležitější je správně naplánovat, aby se celá příprava akce, její realizace a následná evaluace proběhla bez časových prodlev. Realizace akce bude probíhat v měsíci září. Harmonogram akce odpovídá dalším akcím se stejným rozsahem na území města.

Cílovou skupinou jsou jednotliví aktéři kulturního dění, kteří jsou chápáni jako organizace nebo jako jedinci, kteří se na utváření kultury ve městě Zlíně aktivně podílí, a také obyvatelé města, kteří kulturní akce navštěvují nebo se sami chtějí aktivně podílet na spolupráci. Cílovou skupinou projektu jsou všechny věkové kategorie. Dotčeným subjektem je Statutární město Zlín, zástupci podnikatelského a neziskového sektoru a v neposlední řadě široká veřejnost.

Jaké problémy návrh opatření řeší?

Ve Zlíně je velká řada institucí, které jsou zapojeny do kulturního dění a je velmi těžké zmapovat všechny aktéry podílející se na utváření kulturní podoby města. Díky tomuto návrhu dojde k propojenosti jednotlivých aktérů ve formě spolupráce a participace na projektech. Dále vznikne aktuální databáze všech aktérů pro lepší orientaci a organizaci akcí. Aktéři se mohou podělit o cenné zkušenosti jiných, kteří mají zásadní roli ve vývoji kulturních aktivit ve Zlíně, protože právě zde je převaha velkých akcí s tradicí, na rozdíl od podpory nově vznikajících. Opatření dále řeší nejednotnost informací z různých informačních webů, proto v návaznosti na toto opatření bude vytvořen jeden ucelený web, který bude prezentovat jednotlivé aktéry a poskytovat informace o veškerém dění v oblasti kulturních a společenských akcí.

Jaké změny jsou očekávány?

Je očekávána větší participace aktérů na projektech ve formě partnerství, další změnou může být, v důsledku setkávání občanů s aktéry, aktivní zapojení občanů. Opatření by mělo sloužit jako podnět k podpoření fungujících organizací prostřednictvím darů, dobrovolnictví atd. Je očekáváno aktivní zapojení občanů do spolků, kde je v současné době identifikován problém snižujícího se počtu aktivních členů. Vzájemnou diskuzí se aktéři obohatí o zkušenosti.

Jaké jsou výstupy opatření?

Hlavním výstupem bude databáze aktérů na území s pořádanými akcemi a tvorba informačního webu, který tyto informace zprostředkuje široké veřejnosti, a tudíž bude vše dostupné na jednom místě nejen pro obyvatele města Zlína.

Klíčové aktivity:

- *Fáze přípravy* – První fáze samotné přípravy projektu bude vycházet zejména ze Statutárního města Zlína, kdy půjde o vytvoření základní koncepce události. Pro tyto účely bude vytvořena projektová skupina. Během přípravné fáze dojde k zapojení dalších důležitých aktérů z veřejného, soukromého a neziskového sektoru. Vzájemnou spoluprací a komunikací mezi jednotlivými subjekty dojde k sestavení programu události, nejvhodnějšího data pro její uskutečnění a určení místa konání. V rámci koordinací schůzek partnerů dojde k vyřešení propagace celé akce.
- *Fáze realizace* – Ve fázi realizace dojde k uskutečnění opatření. Již v přípravné fázi bude stanoven termín a místo konání. Místo samotné realizace bude blíže specifikováno dle počasí, počítá se však s veřejnými otevřenými prostory, aby akce byla nejméně finančně náročná a lehce přístupná všem občanům i kolem jdoucím. Nabízí se samotný otevřený prostor Náměstí Míru ve Zlíně, kde bude zajištěno ze strany města i pódium, nebo dále park Svobody ve Zlíně s přilehlým nádvořím Zlínského zámku. V průběhu celé akce dojde k vystoupení tanečních skupin a hudebních souborů v rámci doprovodného programu i samotné prezentace. K dispozici pro účinkující bude drobné občerstvení a pramenitá voda. Na jednotlivých vystoupeních a harmonogramu vystoupení se aktéři domluví již během přípravné fáze. Během dne, kdy s událostí bude konat, bude k dispozici dotazník pro návštěvníky zjišťující spokojenost obyvatel Zlína, a dalších návštěvníků, se současným stavem nabízených kulturních aktivit a bude jim také poskytnut prostor pro vyjádření jejich názorů a případných návrhů vedoucích k podpoře rozvoje kulturních aktivit ve Zlíně. Tento dotazník bude také k dispozici na webu.
- *Fáze evaluace* – Fázi evaluace bude představovat vyhodnocení celé události se zpětným feedbackem od jednotlivých aktérů a také vyhodnocení dotazníkového šetření, které probíhalo jak fyzicky, během trvání události, tak online na internetovém webu. Dále bude následovat vyhodnocení i tohoto dotazníkového šetření a zjištění návrhů na podporu rozvoje kulturních aktivit od samotných obyvatel Zlína.

Indikátory

- Počet zapojených aktérů
- Počet návštěvníků

Finanční náročnost

Vzhledem ke složení jednotlivých aktérů, jejich počtu a místu konání, bude akce spíše méně finančně náročná, jelikož se bude usilovat o snížení nákladů na základě vlastní iniciativy partnerů ve formě dobrovolnictví či darů, nejen v podobě finanční, ale také prostřednictvím zajištění občerstvení či vlastní propagace a poskytnutí lidských zdrojů. Jedná se o projekt či událost neinvestiční povahy, kdy tato událost nepatří mezi ty výdělečné. Spolupráce vzhledem k poskytnutí vybavení bude také v rámci Živého Zlína, který poskytne dodatečné vybavení pro realizaci doprovodného programu. Otázkou marketingových věcí a grafického provedení propagace celé události se budou zabývat studenti FMK Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, kteří patří mezi aktéry kulturního dění ve městě. Zbytek z vícezdrojového financování by proběhlo z rozpočtu města, jelikož město Zlín bude tuto událost iniciovat. Alternativní zdrojem financování může být finanční podpora z Kulturního fondu Statutárního města Zlína na akce a projekty dle podání žádosti, dále pak podpora z Kulturního fondu Zlínského kraje. Jednotlivé aktivity budou vyžadovat následující náklady:

- **Personální zajištění** – Náklady na personální zajištění obsahují finanční odměnu za moderování akce. Další náklady budou nulové, setkání aktérů bude založeno na dobrovolnictví a přípravy organizace události budou podléhat Statutárnímu městu Zlín.
- **Propagace události** – Propagace bude probíhat na jednotlivých stránkách aktérů, kdy tato inzerce bude zdarma. Dále bude propagace spočívat ve vytvoření letáků, plakátů a ve vytvoření události přes sociální síť. Jelikož město Zlín usiluje o očištění města od plakátů, bude inzerce probíhat zejména v jednotlivých institucích na vývěskách, na vývěskách jednotlivých obcí a místních částí města Zlína a největší důraz bude kladen na inzerci online. Do tvorby propagačních letáků bude zapojena spolupráce se studenty Fakulty multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Dále bude propagace zajištěna prostřednictvím rádia Zlín.
- **Prezentace aktérů** – Událost je založena zejména na prezentaci činnosti jednotlivých aktérů kulturního dění, aby byli představeni veřejnosti a navázali nová

partnerství. Z tohoto důvodu je třeba propagačních brožur a informačních letáků, které blíže přiblíží obyvatelům jejich činnost a poslání.

- **Občerstvení** – Bude zajištěno převážně pro účinkující, kteří se budou podílet na vytvoření doprovodného programu. K dispozici pro účinkující bude malé občerstvení a pramenitá voda.
- **Další náklady** – Do dalších nákladů na událost budou zahrnuty náklady na samotnou realizaci setkání aktérů. Náklady na energie, na pronájem stánků a poplatky za akci veřejně přístupnou na veřejném prostranství.

Tabulka 13 Přehled odhadovaných výdajů (vlastní zpracování)

Výdaje	Cena v Kč
Moderování	2 000
Plakáty (101 ks)	8 700
Letáky (500 ks)	4 500
Brožury, propagační materiály	25 000
Občerstvení	5 000
Energie	3 000
Pronájem stánků	15 000
Výdaje celkem	63 200

Přehled odhadovaných výdajů akce byl sestaven podle rozpočtů již dříve pořádaných akcí obdobného rozsahu na veřejném prostranství při zohlednění aktuálních cen a po konzultaci s osobou, která se organizací akcí zabývá. Finanční náročnost se může měnit v návaznosti na identifikovaná rizika konání této akce.

Odhadovaná finanční náročnost celkem: 63 000 Kč

Identifikace rizik a eliminační opatření

Níže identifikovaná rizika korespondují s riziky obdobných akcí uskutečňovaných na otevřeném veřejném prostranství. Město Zlín má již bohaté zkušenosti s organizací těchto akcí, proto by mělo dojít k eliminování rizik již před samotným vznikem. Partneři budou obeznámeni s následujícími riziky na společných koordinačních schůzkách již ve fázi přípravy akce:

- *Finanční riziko*
 - Navýšení rozpočtu lze eliminovat vytvořením finanční rezervy, kalkulací všech nákladů před zahájením akce dle předešlých zkušeností s finanční náročností obdobných akcí a analýzou konkrétních cenových nabídek.
 - Nedodržení vícezdrojového financování lze eliminovat včasným oslovením partnerů s žádostí spolufinancování.
- *Sociální riziko*
 - Nevhodný výběr účinkujících osob v doprovodném programu, které by nemusely zaujmout publikum. Toto riziko lze eliminovat zvolením kvalifikovaných osob a vhodnou organizací doprovodných aktivit.
- *Komunikační riziko*
 - Nedostatečná komunikace. Komunikační riziko lze eliminovat realizací pravidelných setkání pro potřeby organizace akce, informování aktérů o změnách.
- *Projektové*
 - Nezájem o akci ze stran návštěvníků lze eliminovat prostřednictvím kvalitní a včasné propagace s konkrétními aktivitami, zvolení vhodného termínu konání akce, mimo období letních dovolených a školních prázdnin.
 - Nedodržení termínů lze eliminovat sestavením kvalitní projektové skupiny, koordinačními schůzkami s aktéry, včasným informováním o změnách.
 - Nenaplnění indikátorů lze eliminovat dostatečnou propagací a podnícením zájmu veřejnosti a aktérů na účasti prostřednictvím navržení konkrétních aktivit programu, průběžný monitoring.
- *Personální*
 - Nedostatečná motivace organizátorů a zapojených aktérů. Pro eliminaci personálních rizik budou probíhat pravidelné koordinační schůzky, bude kladen důraz na motivaci a dobrou atmosféru přípravy i samotné realizace akce se zajištěním zpětné vazby.

Nevyhovující klimatické podmínky lze eliminovat prostřednictvím změny termínu akce, případně nalezením náhradních prostor, nebo zastřešením. V příloze č. III se nachází seznam alternativních míst, v podobě kulturních sálů pro možnosti konání akce.

Ze strany Statutárního města Zlína je jasně vymezeno, jak postupovat při oznámení záměru uskutečnit akci, která je přístupná veřejnosti. Manuál s kroky, jak postupovat, je umístěn na

oficiálních stránkách Statutárního města Zlína – Odbor kultury a památkové péče. Pro potřeby opatření Dne s kulturou je nutné podat formulář a písemné oznámení o akci veřejné, také s relevantní přílohou pro akce konané na Náměstí Míru ve Zlíně nebo pro Sad Svobody ve Zlíně. V jednotlivých přílohách jsou nákresy map i s přípojnými místy elektrické energie.

6.2 Další návrhy opatření

V návaznosti na vlastní analýzu v praktické části a vyhodnocení rozhovorů s aktéry dále navrhuji následující opatření pro podporu rozvoje kulturních aktivit města Zlína:

Vytvoření nové pracovní pozice

Toto opatření je již zahrnuto do návrhu opatření Dne s kulturou, kdy pracovní náplní nové pozice bude koordinace kulturních akcí ve městě Zlíně, propojování jednotlivých institucí a aktérů. Bude kladen důraz na participaci veřejného, neziskového a soukromého sektoru, s cílem, aby akce nepůsobily odděleně a došlo k využití potenciálu spolupráce. Dále také bude náplní práce nového zaměstnance podpora aktivní komunikace s aktéry pro získání lepší zpětné vazby a podnětů pro další vývoj kulturních aktivit ve městě.

Internetový web

Tento internetový web, který byl zmíněn jako výstup z opatření Den s kulturou, by měl být zřízen pod vedením města Zlína nebo v rámci subjektu stojícího mimo organizační strukturu. Portál by uváděl všechny organizace v oblasti kultury a sportu ve Zlíně a jejich aktivity. Správa a aktualizace tohoto webu by měla být jednou z pracovních náplní nového pracovníka.

Kulturní sál

Tento sál by měl být adekvátní svou velikostí, přizpůsoben středním akcím s kapacitou 300–400 osob. Měl by mít k dispozici vlastní zázemí pro organizátory, taneční parket, a také zázemí například pro vlastní zajištění občerstvení, což může představovat další zdroj příjmů pro organizátory. Kapacita kulturních sálů ve Zlíně je nevyhovující nebo finančně náročná. V příloze č. III je uveden seznam kulturních sálů ve Zlíně. Ve Zlíně již byly v minulosti snahy o vybudování kulturního sálu odpovídající velikosti, ale byl zde problém s umístěním objektu a celkovým financováním.

ZÁVĚR

Bakalářská práce je zaměřena na oblast podpory rozvoje kulturních aktivit ve Zlíně. Hlavním cílem bakalářské práce bylo na základě provedených analýz zhodnotit současný stav města Zlína v oblasti kultury a navrhnout opatření k podpoře rozvoje kulturních aktivit. V rámci výzkumu byly definovány jak bariéry, tak i pozitiva rozvoje kulturních aktivit a navrženo opatření ke zlepšení současného stavu v podobě jednodenní akce Den s kulturou.

V teoretické části práce pojednává o kultuře a jejím významu v rozvoji území. Jsou zde rozebrány principy kulturních politik v evropských zemích a v České republice a samostatná pozornost je věnována neziskovým organizacím, které lze považovat za nejaktivnější subjekty v oblasti kulturního dění nejen ve Zlíně. V praktické části bakalářské práce je analyzováno město Zlín z pohledu charakteristiky města, strategických dokumentů upravující oblast kultury ve Zlíně, a také jednotlivých aktérů a jejich aktivit.

Statutární město Zlín je centrem Zlínského kraje a stejně jako další města v České republice se vyznačuje adekvátní nabídkou kulturních služeb a statků. Zlín se však potýká s problémem dlouhodobého poklesu počtu obyvatelstva. Tento trend vývoje v počtu obyvatel by neměl poznamenat kulturní dění a měl by se do budoucna snižovat. Lze pozorovat širokou oblast činností neziskových organizací, které utváří kulturní sféru ve městě, důraz je zde kladen na tradiční a folklórní aktivity, což se projevuje v celém Zlínském kraji. Mezi významné aktéry na lokální úrovni lze definovat zejména Statutární město Zlín, Zlínský kraj a jimi zřizované organizace. Město Zlín podporuje ve velké míře oblast kultury ze svého rozpočtu. Kulturní vyžití je zde bohaté, ale měla by proběhnout analýza trhu a následně úprava cenové nabídky kulturních služeb, aby byly dostupné pro všechny skupiny obyvatelstva.

Na základě definovaných problémů v praktické části práce, bylo navrženo opatření pro podporu rozvoje kulturních aktivit, s důrazem na prohloubení spolupráce jednotlivých aktérů a aktivizace obyvatelstva. Dále byla identifikována další případná opatření, která vyplynula ze semi-strukturovaných rozhovorů s vybranými aktéry.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ANDREASEN, Alan a Philip KOTLER, 2008. *Strategic marketing for nonprofit organizations*. 7th ed. Upper Saddle River: Pearson Prentice Hall, 504 s. ISBN:978-0-13-175372-3.

BAČUVČÍK, Radim, 2011. *Marketing neziskových organizací*, 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 190 s. ISBN 978-80-87500-01-9.

BAČUVČÍK, Radim, 2012. *Marketing kultury: divadlo, koncerty, publikum, veřejnost*. 1 vyd. Zlín: VeRBuM, 198 s. ISBN 978-80-87500-17-0.

BELL, Daniel, 1999. *Kulturní rozpory kapitalismu*. 1. vyd. Praha: Socioekonomické nakladatelství, 335 s. ISBN 80-85850-84-2.

BOUKAL, Petr et al., 2013. *Fundraising pro neziskové organizace*. 1. vyd. Praha: Grada, 264 s. ISBN 97880-247-4487-2.

CAMPBELL, Richard, Christopher R. MARTIN and Bettina FABOS, 2015. *Media and Culture: Mass Communication in a Digital Age*. 9th ed. Boston: Bedford/St. Martins, 583 s. ISBN 978-1-4576-4242-5.

HAMERNÍKOVÁ, Bojka, 2000. *Financování ve veřejném a neziskovém nestátním sektoru*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 213 s. ISBN 80-902752-3-0.

HEŘMANOVÁ, Eva a Pavel CHROMÝ, 2009. *Kulturní regiony a geografie kultury: kulturní realie a kultura v regionech Česka*. 1. vyd. Praha: ASPI, 348 s. ISBN 978-80-7357-339-3.

HUBÁČEK, Ondřej et al., 2015. *Lokální funkce kultury: teoreticko metodologická východiska evaluace kulturních služeb = Local Functions of Culture: Theoretical-methodological Resources for Evaluation of Cultural Services*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 148 s. ISBN 978-80-7308-569-8.

JURAJDOVÁ, Hana, 2012. *Ekonomika a řízení neziskových organizací*. 1. vyd. Třebíč: Amaprint– Kerndl, 68 s. ISBN 978-80-87710-05-0

NEKOLNÝ, Bohumil, 2014. *Paradigmata moderní kulturní politiky*. 1. vyd. Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 107 s. ISBN 978-80-7008-317-8.

NOVOTNÝ, Jiří a Martin LUKEŠ. *Faktory úspěchu nestátních neziskových organizací*. Praha: Oeconomica, 2008, 223 s. ISBN 978-80-245-1473-4.

O'BRIEN, Dave, 2015. *Kulturní politika: management, hodnoty a modernita v kreativních průmyslech*. 1. vyd. Brno: Barrister and Principal, 262 s. ISBN 978-80-7008-356-7.

OPLETALOVÁ Lenka. et al., 2015. *Lokální funkce kultury: analýza a evaluace kulturních služeb = Local functions of culture: analysis and evaluation of cultural services*, 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 147 s., ISBN 978-80-7308-584-1.

PATOČKA, Jiří a Eva HEŘMANOVÁ, 2008. *Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*. Praha: ASPI, 200 s. ISBN 978-80-7357-347-8.

PELIKÁNOVÁ, Anna, 2016. *Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky*. 2. vyd. Praha: Grada, 327 s. ISBN 978-80-247-0339-3.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. vyd. Praha: Grada, 280 s. ISBN 978-80-247-5608-0.

RICHARDS, Gregor and Robert PALMER, 2010. *Eventful Cities: Cultural Management and Urban Revitalisation*. 1st ed. Amsterdam: Butterworth-Heinemann, 516 s. ISBN 9780750669870.

REKTOŘÍK, Jaroslav et. al., 2010. *Organizace neziskového sektoru. Základy ekonomiky, teorie, řízení*. 3. vyd. Praha: Ekopress s.r.o., 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5.

SOUKUP, Václav. 2000. *Přehled antropologických teorií kultury*. 2 vyd. Praha: Portál, 229 s. ISBN 80-7178-328-5.

STEJSKAL, Jan et. al., 2017. *Teorie a praxe veřejných služeb*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 259 s. ISBN 978-80-7552-726-4.

STETEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ a Kateřina MAŤÁKOVÁ, 2012. *Neziskové organizace: Vybrané problémy ekonomiky se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 168 s. ISBN 978-80-7357-973-9.

ŠKARABELOVÁ, Simona, Jarmila NESHYBOVÁ a Jaroslav REKTOŘÍK, 2007. *Ekonomika kultury a masmédií*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 211 s. ISBN 978-80-210-4267-4.

ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ, 2017. *Úspěšná nezisková organizace*. 3.vyd. Praha: Grada, 165 s. ISBN 978-80-271-0249-5.

TITTELBACHOVÁ, Šárka, 2011. *Turismus a veřejná správa: průniky, dysfunkce, problémy, šance: státní politika turismu České republiky: systémový přístup k řešení problémů*. 1. vyd. Praha: Grada, 200 s. ISBN 978-80-247-3842-0.

VÍT, Petr, 2015. *Praktický právní průvodce pro neziskové organizace*. 1 vyd. Praha: Grada, 157 s. ISBN 978-80-247-5477-2.

Internetové zdroje

CENTRÁLA CESTOVNÍHO RUCHU VÝCHODNÍ MORAVY, ©2018. In: *ccrvvm.cz*. Návštěvnost referenčních turistických cílů v roce 2017 [online]. [cit. 2018-05-10]. Dostupné z: <http://www.ccrvm.cz/doc/navstevnost-referencnich-turistickych-cilu-v-roce-2017>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, ©2018. Výsledky účtu kultury. In: *czso.cz* [online], [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vysledky-uctu-kultury>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, ©2018. Demografické údaje za vybraná města. In: *czso.cz* [online], [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11284/55107499/13006616585.pdf/9ddf3a28-da2d-46f7-9d1e-c4a36ff3b260?version=1.1>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, ©2018. Demografické údaje za vybraná města. In: *czso.cz* [online], [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11284/28295608/13_ZLK_VEK_obyv_obce_16.xlsx/134d904c-9080-4ce5-9e98-0281cbead989?version=1.1

ČESKÝ STAISTICKÝ ÚŘAD, ©2018. Sčítání lidí, domů a bytů 2011. In: *czso.cz* [online], [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/20534400/cz072_zvkr010.xls/29bfc439-0767-4676-aaac-32e59fe5e449?version=1.0

EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY [online]. In: *Strukturalni-fondy.cz*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2012 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020>

FILHARMONIE BOHUSLAVA MARTINŮ VE ZLÍNĚ, ©2018. O nás. In: *filharmonie-zlin.cz* [online]. Zlín, [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: <http://www.filharmonie-zlin.cz>

INTEGROVANÝ PLÁN ROZVOJE MĚSTA [online]. Zlín: Město Zlín, 2008 [cit. 2018-03-02]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/dokument-iprm-cl-1481.html>

JANSOVÁ, Iveta. Med: Kulturní obrat [online]. 08/08/2015, [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://medkult.upmedia.cz/Keywords/kulturalni-obrat/>

KŇAPOVÁ, Kateřina. Deník Referendum: Kulturní obrat a sociální jistoty [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/15514-kulturni-obrat-a-socialni-jistoty>

KRAJSKÁ GALERIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ VE ZLÍNĚ, ©2018. O galerii. In: *galerie-zlin.cz* [online]. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: <https://www.galerie-zlin.cz/cs/o-nas/>

KRAJSKÁ KNIHOVNA FRANTIŠKA BARTOŠE VE ZLÍNĚ, 2018. O knihovně. In: *kfbz.cz* [online]. Zlín [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: <http://www.kfbz.cz/o-knihovne>

KRAJSKÝ ÚŘAD ZLÍNSKÉHO KRAJE, [2018a]. Návštěvnost Zlínského kraje v roce 2017 opět vzrostla [online]. [cit. 2018-05-05]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/zakladni-charakteristika-kraje-cl-3685.html>

KRAJSKÝ ÚŘAD ZLÍNSKÉHO KRAJE, [2018b]. Databáze nestátních neziskových organizací Zlínského kraje. In: *kr-zlinsky.cz* [online]. Zlín, 2016 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/docs/clanky/dokumenty/1506/seznam-nno-v-zk-2016.xlsx>

KRAJSKÝ ÚŘAD ZLÍNSKÉHO KRAJE, [2018]. Základní charakteristika kraje [online]. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/navstevnost-zlinskeho-kraje-v-roce-2017-opet-vzrostla-aktuality-14655.html>

KRAJSKÝ ÚŘAD ZLÍNSKÉHO KRAJE, [2018]. Plán rozvoje. In: *kr-zlinsky.cz* [online]. Zlín, 2017 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/plan-rozvoje-cl-3012.html>

KRAJSKÝ ÚŘAD ZLÍNSKÉHO KRAJE, [2018]. Koncepce rozvoje místní kultury na léta 2015–2024. In: *kr-zlinsky.cz* [online]. Zlín, 2015 [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/docs/clanky/dokumenty/5469/koncepce-rozvoje-mistni-kultury-zlinskeho-kraje-na-leta-2015---2024.pdf>

KRAJSKÝ ÚŘAD ZLÍNSKÉHO KRAJE, [2018]. Koncepce rozvoje organizací Zlínského kraje v oblasti kultury pro období let 2015–2024. In: *kr-zlinsky.cz* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/docs/clanky/dokumenty/5469/koncepce-rozvoje-organizaci-zlinskeho-kraje-v-oblasti-kultury-pro-obdobi-let-2015-2024.pdf>

KREATIVNÍ EVROPA, [2018]. O programu. In: *Kreativnievropa.cz* [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <https://www.kreativnievropa.cz/o-programu/>

KREATIVNÍ ZLÍN, ©2018. Vize a cíle. In: *kreativnizlin.cz* [online]. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: <http://kreativnizlin.cz/vize-a-cile/>

MARKOVÁ, Blanka, Michaela ŽAROŠSKÁ a Eva ŽÁKOVÁ. Podpora kultury z Evropské unie [online]. Praha: Vydal Institut umění – Divadelní ústav v Praze, 2012 [cit. 2018-01-20]. ISBN 978-80-7008-285-0. Dostupné z: <http://www.idu.cz/cs/podpora-kultury-z-evropske-unie>

MAGAZÍN ZLÍN [online]. In: *izlin.cz*. 2018 [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <https://www.izlin.cz>

MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA ©2018. Oficiální stránky města Zlína: Pravidla Kulturního fondu města Zlína [online]. Zlín, 2017 [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/clanky/dokumenty/4025/ixm47cxn-pravidla-kulturniho-fondu-mesta-zlina.pdf>

MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA ©2018a. Oficiální stránky města Zlína: Historie a současnost Zlína, In: *zlin.eu* [online]. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/historie-a-soucasnost-zlina-cl-5.html>

MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA ©2018b. Oficiální stránky města Zlína: Výzva. In: *zlin.eu* [online]. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: http://www.zlin.eu/uredni_deska/8138/1_vyzva-akcc-dd-pnl-20z8.pdf

MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA ©2018c. Oficiální stránky města Zlína: Kulturní fond. In: *zlin.eu* [online]. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: http://www.zlin.eu/uredni_deska/8137/1_vyzva-kp-20z8.pdf

MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA ©2018d. Oficiální stránky města Zlína: Kulturní fond. In: *zlin.eu* [online]. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: http://www.zlin.eu/uredni_deska/7665/1_vyzva-najcmne-20z8.pdf

MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA ©2018e. Oficiální stránky města Zlína: Alternativa–Kulturní institut. In: *zlin.eu* [online]. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/alternativa-kulturni-institut-zlin-cl-668.html>

MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA ©2018f. Oficiální stránky města Zlína: Zlínský klub 204. In: *zlin.eu* [online]. [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/uzivatele-cl-2397.html>

MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA ©2018g. Oficiální stránky města Zlína: Odbor kultury a památkové péče. In: *zlin.eu* [online]. Zlín, [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/odbor-kultury-a-pamatkove-pece-cl-117.html>

MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA ©2018h. Oficiální stránky města Zlína: Odbor kultury a památkové péče: Odbor kultury a památkové péče. In: *zlin.eu*. [online]. Zlín, [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/clanky/dokumenty/5474/cenik-saly-1.pdf>

MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA ©2018i. Oficiální stránky města Zlína: Přehled organizací. In: *zlin.eu*. [online]. Zlín, [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/prehled-kulturnich-organizaci-cl-665.html>

MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA ©2018j. Oficiální stránky města Zlína: Zlínský klub 204. In: *zlin.eu*. [online]. Zlín, [cit. 2018-05-18]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/zlinsky-klub-204-navstevnost-rozmetala-puvodni-odhady-aktuality-2932.html>

MALÁ SCÉNA ZLÍN [2007]. In: *malascenazlin.cz* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: http://www.malascenazlin.cz/admin/modules/article_list.php?folder-Code=PODPORUJINAS

MĚSTSKÉ DIVADLO ZLÍN: Divadlo, ©2018. In: *divadlozlin.cz* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.divadlozlin.cz/cs/divadlo/>

MINISTERSTVO KULTURY ČR, 2018a. Vztah státu ke kultuře, kulturní politika evropských zemí. In: *mkcr.cz* [online]. Praha, 2004 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/vztah_st_tu_ke_kultu_ekulturn__politika_evropsk_ch_zem_-24.doc

MINISTERSTVO KULTURY ČR, 2018b. Působnost ministerstva. In: *mkcr.cz* [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/pusobnost-ministerstva-1113.html>

MINISTERSTVO KULTURY ČR, 2018. Státní kulturní politika České republiky. In: *mkcr.cz* [online]. Praha, 2009 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/assets/kulturni-politika/k>

MINISTERSTVO KULTURY ČR, 2018. Koncepce podpory umění v České republice na léta 2015 až 2020. In: *mkcr.cz* [online]. [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/koncepcepodporyumeni_2015-2020-web-23537.pdf

MOCKOVČIAKOVÁ, Alena, 1999. Financování místní kultury. Deník veřejné správy [online]. [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=10123>

MONITOR: Informační portál Ministerstva financí [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2018 [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2016/obce/detail/00283924#prehled>

MUZEUM JIHOVÝCHODNÍ MORAVY VE ZLÍNĚ ©2011. O muzeu. In: *muzeum-zlin.cz* [online]. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: <http://www.muzeum-zlin.cz/cs/stranky/muzeum/>

OKNO DO KRAJE, 2018. Zlínský magazín [online]. In: *oknodokraje.cz*. [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <https://www.oknodokraje.cz>

PETROVÁ, Pavla. U. COMPENDIUM: Country profile of Czech Republic [online]. 2015, s. 73 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.culturalpolicies.net/web/czechia.php>

PROGRAM PODPORY KULTURY STATUTÁRNÍHO MĚSTA ZLÍN V LETECH 2014–2018 [online]. In: *kr-zlinsky.cz*. Zlín, 2014 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/clanky/dokumenty/4204/podpora-kultury.pdf>

PROGRAM ROZVOJE ÚZEMNÍHO OBVODU ZLÍNSKÉHO KRAJE 2013–2016 [online]. Zlín, 2012 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/program-rozvoje-uzemniho-obvodu-zlinskeho-kraje-2013-2016-pruozk--cl-2601.html>

PROJEKTOVÁ A ROZVOJOVÁ AGENTURA, a.s, ©2018. Komparace systémů finanční podpory kultury v ČR s vybranými vyspělými státy [online]. 2008, s. 61 [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://docplayer.cz/224242-Komparace-systemu-financni-podpory-kultury-v-cr-s-vybranymi-vyspelymi-staty.html>

ROZLIKÁVACÍ ROZPOČET, ©GORDIC spol. s. r.o. Město Zlín. In: *rozpocet.zlin.eu*. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <http://rozpocet.zlin.eu/GReportViewer/index.html>

STATUT KULTURNÍHO FONDU MĚSTA ZLÍNA [online]. Zlín, 2017 [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/clanky/dokumenty/4025/statut-kf-s-ucinnosti-od-1-12-2013.pdf>

STRATEGIE ROZVOJE ZLÍNSKÉHO KRAJE NA OBDOBÍ 2009–2020 [online]. In: *kr-zlinsky.cz*. Zlín, 2009 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/strategie-rozvoje-zlinskeho-kraje-2009-2020-srz--cl-680.html>

STRATEGIE ROZVOJE STATUTÁRNÍHO MĚSTA ZLÍN DO ROKU 2020. In: *zlin.eu* [online]. Zlín, 2012 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/clanky/dokumenty/2800/05e7fb05-0-strategie-zlin-2020-navrhova-cast-1-0.pdf>

SUPER CHALUPY [2018]. Chalupy k pronajmutí [online]. In: *superchalupy.cz*. [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <https://www.superchalupy.cz>

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNICKÁ RADA ČR, ©2012. Koncepce rozvoje knihoven na léta 2017–2020 [online]. In: *ukr.knihovna.cz* [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: <http://ukr.knihovna.cz/koncepce-rozvoje-knihoven-cr-na-leta-2017-2020/>

ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY, ©2018. Státní kulturní politika vůči nestátním neziskovým organizacím na léta 2015–2020, In: *vlada.cz* [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/statni_politika.pdf

TOMAŠČÁKOVÁ, Marcela. Průvodce novým Občanským zákoníkem pro NNO [online]. Jihomoravský kraj: Asociace nestátních neziskových organizací JMK 2014, s. 19 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://www.annojmk.cz/sites/all/files/pravni-poradenstvi/pruvodce-novym-obcanskym-zakonikem-pro-nno-2014.pdf>

TURISTICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL MĚSTA ZLÍNA, 2018. Akce. In: *ic-zlin.cz* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.ic-zlin.cz/25288-akce>

TVOŘÍME ZLÍN. In: *demokracie.2.1.* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://vote.d21.me/cs/info/tvorimezlin>

UPPER: Centrum kreativních průmyslů a podnikání. In: *upper.utb.cz* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://upper.utb.cz/co-je-upper/>

ZLÍNSKÝ ZÁMEK [2018]. Historie. In: *zlinskyzamek.cz* [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://www.zlinskyzamek.cz/index.php>

ZOO ZLÍN ©2017. O nás. In: *zoozlin.cz* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://www.zoozlin.eu/o-zoo/>

ŽIVÝ ZLÍN ©2018. O nás. In: *zivy-zlin.cz* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://zivy-zlin.cz/zivy-zlin/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Aj.	A jiné
a.s.	Akciová společnost
atd.	A tak dále
ČSÚ	Český statistický úřad
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
FEDO	Mezinárodní festival dechových orchestrů a folklórních souborů
FO	Fyzická osoba
IH	Interhotel
Kč	Korun českých
Min.	Ministerstvo
Např.	Například
NOZ	Nový Občanský zákoník
NO	Nezisková organizace
NNO	Nestátní nezisková organizace
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
o. p. s.	Obecně prospěšná společnost
org.	Organizace
PC	Osobní počítač
PO	Příspěvková organizace
PO	Právnícká osoba
Práv.	Právnícká
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů

SMZ	Statutární město Zlín
SF	Strukturální fondy
SRZK	Strategie rozvoje Zlínského kraje
Tis.	Tisíce
Tzv.	Tak zvané
Tj.	To jsou
UNESCO	Organizace OSN pro vzdělávání, vědu a kulturu
WIPO	Světová organizace duševního vlastnictví
WTO	Světová obchodní organizace
ZLK	Zlínský kraj
z. s.	Zapsaný spolek

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Rozložení Zlínského kraje, (superchalupy, 2018).....	38
Obrázek 2 Znak města Zlína (zlin, ©2018a)	39
Obrázek 3 Odvětví ekonomiky města Zlína (SLDB 2011)	42

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Cíle Státní kulturní politiky 2009–2014 (Min. kultury, 2009)	21
Tabulka 2 Demografické ukazatele (ČSÚ, ©2018)	40
Tabulka 3 Vývoj počtu mužů a žen (ČSÚ, ©2018).....	41
Tabulka 4 Rozpočty města Zlína v tis. Kč (rozpocet.zlin, 2018; vlastní zpracování) 43	
Tabulka 5 Rozpočet kultury města Zlína v tis. Kč (rozpocet.zlin, 2018; vlastní zpracování)	43
Tabulka 6 Rozpočet kultury pro rok 2016 v tis. Kč, Zlín (Monitor, 2018; vlastní zpracování)	44
Tabulka 7 Pilíř SRZK 2020 (SRZK 2020 – Zlín, 2009; vlastní zpracování)	47
Tabulka 8 Přehled kulturních organizací, Zlín (zlin, ©2018i).....	53
Tabulka 9 NNO dle právní normy ZLK pro rok 2016 (kr-zlinsky, 2018b).....	54
Tabulka 10 Harmonogram projektu Tvoříme Zlín (demokracie2.1., 2018).....	55
Tabulka 11 Nejdůležitější kulturní akce ve Zlíně (ic-zlin, 2018; vlastní zpracování) 56	
Tabulka 12 Harmonogram událostí (vlastní zpracování)	63
Tabulka 13 Přehled odhadovaných výdajů (vlastní zpracování)	67
Tabulka 14 Program akcí Živý Zlín 2017 (zivyzzlin, ©2018; vlastní zpracování).....	84
Tabulka 15 Kulturní akce Zlín 2014 (interní zdroj Zlínského kraje)	86
Tabulka 16 Sál pro kulturní akce (zlin.eu, ©2018h)	87

SEZNAM PŘÍLOH

P I Akce – Živý Zlín, program 2017

P II Kulturní akce Zlín 2014

P III Kulturní sály Zlín

PŘÍLOHA P I: AKCE – ŽIVÝ ZLÍN, PROGRAM 2017

Tabulka 14 Program akcí Živý Zlín 2017 (zivyzlin, ©2018; vlastní zpracování)

Termín konání	Název akce	Místo konání
15. dubna	Velikonoce v parku	park Komenského
27. dubna	Přidejte se k nám – přesunuto 12. 5.	náměstí Míru
29. dubna	Putování za tajemným hradem	park Komenského
květen	Happeniny v ulicích	
6. května	Cyklojízda MDZ s Blbcem k večeři	start na kolech u MDZ
12. května	Přidejte se k nám	náměstí Míru
13. května	Férová snídaně	park Komenského
14. května	Bubble show s klanunem Bublínem	park Komenského
16. května	Koučink point	park Komenského
18. května	Zlín Slow Fashion Restart	ul. Školní a další místa ve Zlíně
květen (út/čt)	Živý podnik (mobilní podnik)	
květen-červen	Festival pouličních muzikantů	
3. června	Den dětí	Farská louka za MDZ
8. června	Na kole dětem	náměstí Míru
9. června	Vydržíš co primátor?	náměstí Míru
10. června	Zámecký letňák – letní kino	nádvoří zámku
11. června	Živý koncert	sad Svobody
17. června	Zámecký letňák – letní kino	nádvoří zámku
18. června	Živý koncert	sad Svobody
24. června	Zámecká třicátá & šanson	nádvoří zámku a sad Svobody
24. června	Zámecký letňák – letní kino	nádvoří zámku
25. června	Živý koncert	sad Svobody
29. června	Tančírek – s divadelní kapelou MDZ	náměstí Míru
1. července	Zámecký letňák – letní kino	nádvoří zámku
2. července	Živý koncert	sad Svobody
8. července	Zámecký letňák – letní kino	nádvoří zámku
9. července	Živý koncert	sad Svobody
15. července	Zámecký letňák – letní kino	nádvoří zámku
16. července	Živý koncert	sad Svobody
22. července	Zámecký letňák – letní kino	nádvoří zámku
23. července	Živý koncert	sad Svobody
29. července	Zámecký letňák – letní kino	nádvoří zámku
30. července	Živý koncert	sad Svobody
5. srpna	Zámecký letňák – letní kino	nádvoří zámku
12. srpna	Zámecký letňák – letní kino	nádvoří zámku
19. srpna	Zámecký letňák – letní kino	nádvoří zámku
26. srpna	Zámecký letňák – letní kino	nádvoří zámku
září (út/čt)	Živý podnik (mobilní podnik)	
16. září	Žijeme středověkem	sad Svobody

17. září	Rodinný turnaj v pétanque	sad Svobody
20. září	Malování v prostoru hudbou a barvami & Živý podnik	náměstí Míru
22. září	Lampionový průvod	kolem Dřevnice do parku Komenského
22. září	Magický park (navazuje na lampionový průvod)	park Komenského
23. září	Sousedský festival (součástí je vyvrcholení Pouličních muzikantů + Zlín Slow Fashion Restart	ul. Školní, park Komenského
24. září	Kloboukový den	park Komenského
říjen (út/čt)	Živý podnik (mobilní podnik)	
7. říjen	Den Architektury ve Zlíně	vybraná místa
28. říjen	Dýňobraní	park Komenského
17. listopad	Nemůžeme mlčet!	náměstí Míru

PŘÍLOHA P II: KULTURNÍ AKCE ZLÍN 2014

Tabulka 15 Kulturní akce Zlín 2014 (interní zdroj Zlínského kraje)

Typ	Název	Termín
Jiné	Dětský karneval	Únor
Folklór – ostatní	IX. Lešetínský Fašank	Únor
Hudba	Trnečka	Únor
Kulturní akce	UFO	Únor
Hudba	Metamanca	Březen
Řemesla	Velikonoční jarmark a řemesla	Březen
Kulturní akce	Blue Style Majáles	Duben
Jiné	Festival Neznámá země	Duben
Hudba	INFERIFF	Duben
Folklór	Jihoafrický folklór	Duben
Řemesla	Květinové trhy	Duben
Hudba	PaganFest	Duben
Folklór – ostatní	Stavění máje	Duben
Tanec	Zlínský taneční festival	Duben
Jiné	Bambiriáda	Květen
Jiné	Bfashion in Zlín	Květen
Hudba	Koncert začínajících skupin	Květen
Literární akce	Literární Květen	Květen
Hudba	Přehlídka dětských cimbálových muzik	Květen
Divadlo	Setkání 2008 Stretnutie	Květen
Hudba	Talentinum	Květen
Tanec	Taneční festival O zlatý Klobouček	Květen
Historický šerm	Zkřížené meče	Květen
Film	Mezinárodní festival filmů pro mládež	Červen
Folklór	Mezinárodní festival tance a muziky Zlínské besedování	Červen
Hudba	Zlínské besedování	Červen
Film	Zlínský pes	Červen
Hudba	Zlínský Woodstock	Srpen
Hudba	Festival pod věží – křesťanská hudba	Září
Hudba	Jednou budem dál	Září
Řemesla	Kejklířský jarmark	Září
Zpěv	Zazpívaj slavičku	Září
Divadlo	Naráz	Říjen
Divadlo	Zlín sobě	Říjen
Hudba	Heidenfest	Listopad
Hudba	Slet bubeníků	Listopad
Hudba	Zimní Masters of Rock	Listopad
Hudba	Setkání kytaristů	Prosinec
Řemesla	Vánoční jarmark	Prosinec
Hudba	Folkové jaro	Leden–březen
Hudba	Czechtalent	Leden, březen, červen
Folklór	Mezinárodní festival dechových a folklórních souborů	Srpen–září
Hudba	Harmonia Moraviae	Září–listopad

PŘÍLOHA P II: KULTURNÍ SÁLY ZLÍN

Tabulka 16 Sál pro kulturní akce (zlin.eu, ©2018h)

Sál pro kulturní akce	Kapacita	Kontakt
Malá scéna – divadelní sál	260	602 718 183
Malá scéna – komorní sál	150	602 718 183
Masters of Rock – Čepkov	348	777 701 583
Městské divadlo Zlín – velký sál	687	577 636 349
Městské divadlo Zlín – Studio Z	140	577 636 350
Městské divadlo Zlín – Dílna	80	577 636 351
Alternativa – kulturní instutut Zlín	160	604 220 473
Kulturní a univerzitní centrum Zlín – velký sál	881	739 348 049
Kulturní a univerzitní centrum Zlín – malý sál	104	739 348 049
ZŠ Dřevnická – divadelní sál		734 821 698
Bařův institut 14/15 – přednáškový sál 15. budova 1.NP	80	736 505 519
Zámek Zlín – výstavní sál velký	75	602 560 020
Zámek Zlín – výstavní sál malý	40	602 560 020
Zámek Zlín – Galerie Václava Chada	30	602 560 020